Ára: 20 fillér

DEBRECZEN

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda: József kir. herceg-utca 1. (Bika-bérház) Telefon: 17-52 és 27-89 (6 mellékállomás)

KELETMAGYARORSZÁGI NAPLÓ
XX. évf. 214. sz. 1943. szeptember 22 szerda

Előfizetési ár: havonta 5.20 P, negyedévre 15.— pengő. — Egyes szám ára: hétköznap 20 fillér, vasárnap 40 fillér.

CHURCHILL: „NEM SZABAD AZT HINNI, HOGY A HÁBORÚ VÉGE FELÉ JÁR"

Az Amerikából hazatért angol miniszterelnök beszélt a háborús helyzetről, a légi-háború fokozásáról, a németek új fegyvereiről, a tengeralattjáró háborúról, az olasz fegyverletételről, Mussolini kiszabadításáról és Japánról — Kijelentette, hogy Afrikában és Olaszországban a „harmadik frontot" nyitották meg, a második front nyugaton még ezután lép sorompóba

Az angolszász nehéz tüzérség tűz alá vette Nápolyt

Harcok Korzika szigetén — Partizán mozgolódás a dalmát partvidéken — Magyar csapatok harcai a desnai arcvonalon — Sertorius Krasznograd kiürítéséről

Churchill angol miniszterelnök közel kéthónapi távollét után visszaérkezve Londonba, tegnap beszélt az angol parlamentben. Voltak akik szenzációt vártak ettől a beszédtől, de ez nem következett be. Churchill sokkal inkább az elmúlt eseményeket taglalta, mint a jövőt. Azt elárulta, hogy a washingtoni találkozón Roosevelttel a szövetségesek főfeladatának azt tűzték ki, hogy Olaszországot kikapcsolják a háborúból még ebben az évben. A háború továbbvitelével kapcsolatban főleg a légi háború fokozását említette célul, de nem titkolta, hogy fel kell készülni a visszacsapásokra és hogy számolni kell az új német fegyverekkel. Rendkívül érdekes az a kijelentése, miszerint nem szabad azt hinni, hogy a háború vége felé közeledik.

Churchill az olaszországi arcvonalat harmadik frontnak nevezte és kilátásba helyezte, hogy annakidején megnyílik a második front is Európa nyugati részén.

Beszélt Churchill a Japán elleni háborúról és annak fokozását jelentette be. Újabb részleteket árult el az olasz fegyverletétel előzményeiből. Ebben a vonatkozásban érdekes az, hogy a feltételnélküli fegyverletétel ellenében légi úton amerikai hadosztályokat akartak küldeni Rómába. Miután azonban a németek megszállták a római repülőtereket, ez a terv kivihetetlennek bizonyult.

Ugyancsak bejelentette Churchill, hogy még ez évben meglesz az értekezlet Roosevelt, Sztalin és között. Ezt megelőzi a három hatalom külügyminisztereinek találkozója.

Érdekes megemlíteni, hogy Churchill a Renown csatahajón érkezett vissza Angliába. Északnyugat-Anglia egyik kikötőjében szállt partra.

Az »Exxchange Telegraph« diplomáciai munkatársa kormánykörökhöz kérdést intézett az általános háborús helyzet ügyében. A kifejtett nézetek alapján a tudósító a következőket írja:

A legutóbbi 14 nap eseményeinek teljes politikai kihatásai még nem mérlegelhetők, részben azért, mert háborús okokból jelenleg nem lehet minden közölni és részben azért, mert diplomáciai okokból várni kell. Szeptember első 14 napjában alapvető változás ment végbe, amelynek jelentősége még nem méltatható teljesen. *A színfalak mögött jelentős események játszódnak le.*

AZ OLASZ HARCTÉRRŐL

a tegnapi német hivatalos jelentés helyi harcokat közöl Salerno és Potenza vidékéről, valamint azt, hogy több ellenséges támadást a német csapatok visszavertek.

Eisenhower angolszász főparancsnok főhadiszállásáról Bernen át azt jelentik, hogy az 5. amerikai hadsereg Salerno vidékén erős tüzérségi és páncélos támogatással újból megkezdte támadását. E jelentés szerint a támadás a német csapatok jobbszárnya ellen irányul. Súlyos harcok alakultak ki Salernótól közvetlenül északra a dombos övezeten, ahol a brit és amerikai gyalogság erős tüzérségi előkészítés és a légi erő bombázása után megtámadta a német záróövezetet.

A szövetségesek nyilvánvalóan arra törekszenek, hogy a pompeji síkság felé áttörjenek és onnan tovább jussanak Nápolyba. Angolszász jelentések megjegyzik, hogy a német csapatok a legelkeseredettebben kitartanak állásaikban.

Nápolyt hétfőtől keddre virradó éjszaka az angolszász nehéz tüzérség tűz alá vette.

KORZIKA

szigetén is megkezdődtek a harcok. Szakadár francia csapatok szálltak partra és az olaszokkal együtt támadást intéztek a szigetre érkező német csapatok ellen. Ezt a francia szigetet a mult évben az olaszok szállták meg. Az ott levő olasz katonaság a szövetségesek kezére akarta játszani a szigetet, erre következett a német akció. Szardinia szigetéről érkeztek német csapatok. A harcok folyamatban vannak.

A DALMÁT PARTVIDÉKEN

továbbra is erőteljes partizánmozgolódás folyik, aminek azonban német részről nem tulajdonítanak nagyobb jelentőséget. Hangsúlyozzák Berlinben, hogy ezeknek az olasz fegyverekkel felszerelt, szovjetorosz vezetés alatt álló partizánoknak most nagy reklámot csinálnak, az egész ügy azonban előreláthatólag kudarcba fullad.

A német csapatok a Fiumétól Albánia déli csücsáig húzódó „partizánövezetben" nagy energiával hajtották végre hadmozdulataikat, hogy ne csak a Badoglio-féle helyőrségeket kapcsolják ki, hanem egyidejűleg hatalmukba kerítsék a területek tartása és biztosítása érdekében szükségesnek ítélt támpontokat is.

A németek fellépése hatásos volt, de érthető, hogy az olasz helyőrségek fegyverletétele, más csoportok fegyveres ellenállása, ismét mások ide-oda vonulgatása bizonyos zavarral járt volna még akkor is, ha Mihajlovics és Tito nem siet kihasználni a bizonytalanság napjait a maga érdekében. A két partizánvezér pedig mindent elkövetett, hogy egyrészt az olaszok révén fegyverekhez jusson, másrészt magához vonjon olyan leszerelt csoportokat, amelyek a hegyekben kóboroltak s ugyanakkor a szabad csapatok sorozatos támadásokat intéztek a dalmát partvidék ama pontjai ellen, amelyeknek a védelme az átmenet napjaiban nem lehetett tökéletesen megszervezve. Ilyen támadás érte Susakot, mint arról a jelentések annak idején beszámoltak, később Zengget, Ragusát és Spalatót is.

Napjainkban Spalato körül folyik a leghevesebb küzdelem a bandák és a német harci csoportok között.

AZ OLASZ NEMZETI LÉLEK

kettéhasadását hozták magukkal a könyörtelen események. Badoglio tábornagy az algiri rádió útján azt a felhívást intézte minden olaszhoz, hogy álljanak ellent a németeknek és szabotázsokkal és ahol és ahogyan lehet, igyekezzenek ártani nekik. Az olaszok számára a helyzet most igazán bonyolult. Az egyik oldalon Mussolinitól kapják az utasítást a királyi kormánnyal szemben az ellenállásra, a másik oldalon Badogliótól a fasizmus ellen vaó küzdelemre s természetesen mindkét fél nemcsak határozott kiállást követel, de szigorú büntetésekkel is fenyegeti a habozókat.

A KELETI ARCVONALRÓL

Berlin azt közli, hogy a Donec és a Dnyeper között folyó nagy csata változatlan hevességgel tovább tart. A szovjet újabb ember- és anyagtömeget vet harcba a déli és középső arcvonalak gyujtó- és kulcspontjain. A rugalmasan vezetett harcokból kitűnik, hogy a szovjet offenzíva az elmúlt hetekben tért nyert ugyan, de győzelemről mégsem lehet beszélni, mert a német hadmozdulatok tervszerűsége nem vonható kétségbe.

A Donec térségében a szovjet csapatoknak erős gépesített kötelékek harcbavetése ellenére sem sikerült a német csapatrészeket bekeríteniök, a németeknek azonban sikerült a szovjet rohamékeket elvágniok és megsemmisíteniök. Különös jelentősége van a német hadosztályoknak Charkovtól nyugatra és délnyugatra heteken át tanusított ellenállásának, aminek eredménye, hogy a szovjet csapatoknak nem sikerült az arcvonalat nyugat felé gyorsan felgöngyölíteniök.

KRASZNOGRÁD KIÜRITÉSE

Sertorius, az ismert német katonai szakíró legújabb fejtegetésében rámutat arra, hogy a keleti csata legfőbb jellemvonása az arcvonal gyökeres megrövidítését célzó német törekvés. A nagyszabású arcvonalrövidítés elszakadó mozdulatokkal folyik, melyek ezidőszerint még nem fejeződtek be.

Krasznográd városának német részről történő kiürítését Sertorius százados azzal magyarázza, hogy a németeknek eredetileg reteszállásuk volt Krasznográdtól egészen Lozovajáig s ez a reteszállás fedezte az elmúlt hetekben az egész német elszakadó mozdulatot a Donec középső vidéke és az Azovi-tenger között. Miután az elszakadó mozdulat időközben túljutott a reteszállás vonalán és most már attól nyugatra folyik, a reteszállás további tartása feleslegessé vált. Krasznográd kiürítése a reteszállás fokozatos lecsökkentése során történt.

TÖRÖKORSZÁG

helyzete és magatartása újra időszerűvé vált a legújabb események kapcsán. A szövetségesek elfoglalták a Dodekanezosz szigetekhez tartozó Kiosz-szigetet. Ankarai jelentés szerint ottani katonai körökben rámutatnak arra, hogy német részről tovább folyik a balkáni partvidék megerősítése. Erős egységek érkeznek a Balkán-félsziget déli és keleti részeibe. Valamennyi nagy és kis görög hajót igénybe vették, hogy fokozzák a hadianyagszállítást a görög szigetekre és a Dodekanezosz szigeteire.

Svéd sajtójelentés szerint Törökország nemcsupán biztosítékokat óhajt a szövetségesektől arra, hogy az Atlantic Charta rendelkezéseit valóságra váltják, hanem biztosítékokat kíván arra is, hogy Törökország helyzetét megszilárdítják. A török kormány tudomására hozta a görög kormánynak, hogy Ankara nem tart igényt a Dodekanezos ra. Ezeket a szigeteket török felfogás szerint Görögországnak kell át engedni. Törökország másfelől ismételten felajánlotta szolgálatait a balkáni béke érdekében való közreműködésre.

A JAPÁN KORMÁNY

kedden délelőtt rendkívüli értekezletre ült össze. Az értekezlet kis megszakítással este hét óráig tartott.

Sajtójelentések szerint a kormány ezen az ülésen szigorú rendelkezéseket és változtatásokat rendelt el az országban, hogy ez

FONTOS TUDNIVALÓK

Hirdetmény a vasclosztó bizottság megalakításáról. (7).

Ma, szerdán a 601 900 naplótételszámmal ellátott cukorjegygyel bíró háztartások igényelhetik új élelmiszerjegyeiket.

A burgonyajegy 3. számú szelvényére a mai naptól 1 kg. burgonya vásárolható. (5).

TOKÉS FOTO
PÜSPÖKI PALOTA

által úrrá legyen a mai komoly háborús helyzeten.

Toyo miniszterelnök fontos rádióbeszédet mond, amelyet Kelet-Ázsia valamennyi leadója átvesz. Toyo a kormányértekezleten hozott rendszabályokkal kapcsolatosan felhívást intéz nemcsak a japán néphez, hanem Nagy-Kelet-Ázsia valamennyi népéhez.

Német hadijelentés

A német véderő főparancsnoksága közli:

Az Azovi tengertől északra, a Dnyeper középső folyásától keletre, a Deszna mellett és Szmolenszk térségében csapataink hétfőn is súlyos elhárító harcokat folytattak erős ellenséges gyalogsági és páncélos erőkkel.

Egyik hadtestünk szakaszán ez alkalommal egy ellenséges rohamcsoport száz páncéloásból 76-ot megsemmisítettünk.

Az Azovi tengertől északra folyt kemény harcokban különösen kitüntette magát a 17. frank és az alsószász 111. gyalogos hadosztály.

Dél-Olaszországból helyi harci tevékenységet jelentenek Salerno és Potenza szakaszairól. Itt több ellenséges támadást visszavertünk.

Néhány ellenséges zavaró repülőgép az elmult éjjel átrepült a birodalmi terület felett és néhány bombát dobott le, de csak lényegtelen károk támadtak.

Magyar csapatok harcai a desnai arcvonalon

Berlin, szeptember 21. A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti arcvonal helyzetéről:

A keleti arcvonal középső szakaszán az egyes gyujtópontokon nem csökkenő hevességgel folytatódtak a harcok. **A desznai arcvonalon a szovjet nagyobb erőkkel akarta kiszélesíteni hídfőit, de a német és magyar csapatok hősiesen szembeszálltak a túlsúlyban levő ellenséggel,** úgyhogy a védők állásai ellen tervbevett mély betörést az ellenség nem tudta keresztülvinni. **A német és magyar csapatok ide-oda hullámzó küzdelem után megtartották kiépített magaslati állásaikat.**

Súlyos harcok folytak Brjanszktól nyugatra is, ahol a szovjet ismét támad. A harcok a német vonalak előretolt részein zajlottak le. A védők több mint húsz támadást vertek vissza, majd a német őrállásokat visszavonták a főarcvonalra.

A raslavl—moszkvai és a szmolenszk—moszkvai vasútvonal közötti térségben a szovjet nagyobb páncélos erőkkel vonult fel. Doroboguzs térségében pedig lövészhadosztályokat vetett harcba. Az ellenség a német ágyúk és géppuskák tömegének tüzében, valamint a csatarepülők mélytámadásai következtében súlyos veszteséget szenvedett. Az ellenség szeptember 19-én összesen több mint 200 páncélost vesztett.

Az északi szakaszon a leningrádi zárógyűrű keleti részén a bolsevisták nem újították meg támadásaikat. A Ladoga-tótól délre csupán elszigetelt vállalkozások voltak mindkét részről. (MTI.)

Angol-amerikai jelentések az olaszországi harcokról

Bern, szept. 21. (Bud. Tud.) A szövetségesek főhadiszállásáról érkezett legutóbbi jelentések szerint a salernoi csata **a vége felé közeledik és az 5. hadsereg hadműveleteinek második szakasza kezdődik.**

Az 5. hadsereg különösen Badibaglia vidékén nyert teret.

A 8. hadsereg folytatja előnyomulását anélkül, hogy jelentősebb ellenállásba ütköznék.

A Tarantonál és Brindisinél partraszállt csapatok elfoglalták Taranto és Bari között fekvő Giolia városát. Ezek a csapatok északnyugati irányban vonulnak előre, hogy egyesüljenek Montgomery csapataival. A szövetségesek északafrikai főhadiszállásának jelentése szerint **az 5. hadsereg megszállta a nápolyi öböl déli részét képező Sorentoi félszigetet.** Az algiri rádió közlése szerint a szövetséges csapatok **megszállták Amalfit.**

Francia szakadár csapatok Korzikán

Algir, szept. 21. Giraud tábornok, a francia szakadár csapatok főparancsnoka hivatalos közleményben közölte, hogy rendelkezésére álló franciaosztagok szálltak partra Korzika szigetén a felkelők támogatása céljából.

Stockholm, szept. 21. A „Svenska Dagbladet" jelentése szerint Korzika szigetén heves harcok kezdődtek az olaszokkal és a velük egyesült gerillákkal, akiket a szövetségesek ellátnak hadianyaggal. A Szardinia szigetéről érkezett német csapatok elfoglalták a sziget délkeleti részét. Mint jelentik, a szigetre német erősítések érkeztek Elba szigetéről és Genovából.

Algiri közlés Szardiniáról

Bern, szept. 21. Az algiri rádió közölte, hogy a német csapatok teljesen kiürítették Szardinia szigetét. Közli továbbá a rádió, — hogy Eisenhower összekötőtisztje már Szardiniára érkezett.

Kiosz szigetének elfoglalása

Ankara, szept. 21. A kairói rádió szerint az angol légihaderő egységei elfoglalták a Dodekanezoszhoz tartozó Kiosz szigetét. A szigetet a szövetségesek légi támaszpontjaként használják. (MTI).

Légiriadó volt Szófiában

Szófia, szept. 21. (MTI): A keddre virradó éjszaka ismeretlen nemzetiségű repülőgép Bulgária fölé repült. Szófiában 1 óra 25 perctől 4 óráig elsötétítés volt. **Háromnegyednégy órakor Szófia légvédelmi ütegei erősen tüzeltek az elszálló gépre.**

Badoglio tábornagy rádiókiáltványa

Ankara, szeptember 21. (MTI.) Badoglio tábornagy a szövetségesek algíri rádiójában hétfőn este felhívást intézett az olaszokhoz.

„Ellenállni annyi, mint megmaradni — mondotta a többi között. — Hatalmas eszközeitek vannak a harc folytatásához és ez elsősorban a gerillaharc."

A továbbiakban az olaszok kötelességének mondotta harcolni az angolok és az amerikaiak oldalán a németek ellen. A feltételnélküli megadás kikötései tárgytalanokká váltak és a pillanatnyi helyzetben nem kerül kivitelre. Felhívásában igen éles szavakkal fordult a németek ellen. Az angolok és az amerikaiak, a hajdani bajtársak a Piavénál és a Vittorio Venetonál segítséget fognak nyujtani Olaszország feltámasztására.

Végül felszólította Badoglio az olaszokat, harcoljanak minden eszközzel a németek ellen. Hagyják ott városaikat, menjenek vidékre, vágják el a közlekedési vonalakat, robbantsák fel a hídakat és a lőszerraktárakat. Ahol kisebb német erőkkel találkoznak, támadják meg őket, pusztítsák el hadianyagukat és mindenesetre: harcoljanak tovább.

Churchill beszéde az angol alsóházban

Stockholm, szept. 21. (MTI) Churchill miniszterelnök az angol alsóház keddi ülésén mondott beszédében mindenekelőtt annak a megrendülésnek adott kifejezést, amelyet *Kingsley Wood kincstári kancellár ma reggel bekövetkezett hirtelen halálának hire keltett.*

A miniszterelnök ezután áttért a háborús helyzet ismertetésére és többek között ezeket mondotta:

— Pontosan egy évvel ezelőtt, szeptember 23-án indult meg az akció, amelynek eredményeképpen egy hónappal később a sivatagi hadsereg megnyerte az el-alameini csatát. Ettől kezdve egy éven át a nagy szövetségesek és maguk az angolok a sikerek sorozatát érték el. Így a sivatagi hadsereg *Északnyugat-Afrikát és Szicíliát meghódítva folytatta előrenyomulását*, az orosz hadsereg pedig a Volgától kiindulva sok helyen 800 km-t meghaladó előrehaladást ért el.

Churchill elmondotta azután, hogy *1943 januárjában, mikor Roosevelt elnökkel találkozott* és az angol-amerikai vezérkarok hosszu tárgyalásokat folytattak Casablancában, a háború arculata megváltozott. *Elhatározták Tunézia meghódítását és minden előkészületet megtettek a Szicíliába való behatolásra.* Tunéziában májusban vivták ki a végső győzelmet és az Észak-Afrikában lévő mintegy *félmilliós ellenséges haderőt* részben megsemmisitették, részben foglyul ejtették.

Amikor 1943 májusában *Washingtonban ismét meglátogatta Roosevellet*, a tunéziai győzelem után és közepette a brit és amerikai hadsereg számára lehetővé vált az eredmények kibővítése, akkor *főfeladatnak azt tüzték ki, hogy Olaszországot teljesen kikapcsolják a háborúból még ebben az évben.*

Churchill ezután a britek, amerikaiak és oroszok növekvő légierejével foglalkozott és adatokat sorolt fel arról, hogy milyen arányban fokozódott a brit légierő bombavetése Németországban, majd hangoztatta, hogy a német háborús erőfeszítés központjai ellen továbbra is *folytatják a rendszeres támadásokat.* Bár a félsziget ellen intézett ellenséges támadások a háború hatalmas méreteihez viszonyítva jelenleg nem jelentősek, néha mégis pusztitást okozó incidensekkel vannak összekötve.

Hangoztatta, hogy az Egyesült Államok légi hadseregének súlya fokozódik és ez a légi haderő Nagybritanniában tényleges szolgálatot teljesit, úgyszintén a Földközi tengeren is. Az amerikai légierő nappali bombázási rendszere nagy eredményeket mutat fel. Számolni lehet azzal, hogy az angol-amerikai légi fölény állandóan fokozódik abból a célból, hogy a német védelmet mind a földön, mind a levegőben leküzdjék, noha nagy erőfeszítéseket tesz és bizonyára tenni is fog, hogy anyaországa védelmét megerősítse. — *Ha egy bizonyos telitettségi fokot el tudunk érni, — mondotta Churchill — kiszámithatatlan horderejű reakció következett be, ha most nem, esetleg 1944-ben.*

Mindezt azzal a gigászi küzdelemmel összefüggően kell vizsgálat tárgyává tenni, amely szakadatlanul folyik Oroszországban a Fehér tengertől a Fekete tengerig terjedő 3200 kilométeres arcvonal hosszában.

— A kedvező fordulatok közepette sem szabad semmi olyat tenni, amely erőfeszítéseinket gyengítheti: *nem szabad kisebbiteni azokat a veszedelmeket, amelyekkel szembe kell néznünk, vagy azt hinnünk, hogy a háború a vége felé jár.* Ellenkezőleg: fel kell készülnünk arra, hogy a rettenetes ellenség óriási erőfeszítéseket tesz, hogy csapásainkat visszonozza. A német vezetők beszédei célzásokat tartalmaznak *új módszerekre és új fegyverekre, amelyeket majd kipróbálnak rajtunk.*

— Ezek a célzások valószínűleg más dolgot is tartalmaznak, mint azt, hogy népükbe bátorságot öntsenek. *Tapasztalatok vannak például egy újfajta bombáról, amelyet az ellenség kis távolságra alkalmaz is a kereskedelmi hajók ellen*, a part közvetlen közelében. *Ez a bomba alapjában véve eltőernyős rakéta*, amelyet bizonyos magasságból leejtve a repülőgép, amely leengedte, a célpont felé irányit. *Lehet, hogy a németek más fegyvereket is kidolgoznak.*

Churchill ezután a *tengerészeti helyzetre tért át.* A háború kezdete óta — mondotta — a legnagyobb veszedelmet a tengeralattjáróháború jelentette a tengeri útvonalak és a szövetséges hajók ellen a világ minden részében. De *a szeptember 18-ával végetért négy hónap alatt* az ellenség az Északi Atlanti óceánon egy kereskedelmi hajót sem süllyesztett el. Az Egyesült Államok hadbalépése óta e tekintetben az augusztus volt a legalacsonyabb színvonalon. — Szeptember első két hetében az ellenséges tengeralattjárók a világ egyetlen részében sem süllyesztettek el egy szövetséges hajót sem. Erre a tengeralattjáróháború történetében nincs példa sem ebben, sem a mult világháborúban.

— Természetesen ez nem jelenti egy pillanatig sem, hogy ez tovább tarthat. *A franciaországi támaszpontokról ujabb tengeralattjáró hullám indult el a tengerekre. Ezek a tengeralattjárók a mult héten vagy azelőtt indultak el az Atlanti óceánnak* s kétségtelenül a legjobb és legújabb felszereléssel vannak ellátva.

— Ha megtámadják hajókaravánjainkat, mi meg tudjuk támadni a tengeralattjárókat. Kijelentette még Churchill ezzel kapcsolatban, hogy noha május óta csekélyszámu tengeralattjáró volt küzdelemben, ritkán mult el nap anélkül, hogy ezek közül a bajt hozó hajók közül legalább egyet el ne pusztítottak volna. A britek vagy amerikaiak foglyul ejtettek vagy a vizbe fojtottak sok olyan tengeralattjáróparancsnokot, akinek nagy gyakorlata volt.

— Ami végül a hajóépítést illeti, az Egyesült Államok hajóépítése megfelel a várakozásnak, sőt felülmulja. A brit szigeteken is legyártják a rendes kontingenst és a kanadai hajóépítés szintén figyelemreméltó. Ha a kedvező helyzet továbbra is tart, hamarosan pótolják a háború kezdete óta az egyesült nemzetek által elszenvedett veszteségeket. Az Egyesült Államok a tömeges hajóépítés terén elért eredményeiket nagylelkűen megosztja Angliával a háborús munkamegosztás elve alapján. Az üzemanyagkészlet ma nagyobb, mint bármikor a háború kezdete óta. Jelenleg nagyszámú kisegitő repülógépanyahajó lép szolgálatba. Ezek bizonyos mértékig légi védelmet tudnak nyujtani a hajókaravánoknak és előmozditják a tengeralattjárók elleni háborút. A tengeralattjárók csak akkor győzhetnék le a szövetségeseket, ha a hajógyárakban és a tengereken nagy kötelességmulasztások történnének és ha az Atlanti óceán két partján a tudományos és műszaki képességek megbocsáthatatlan módon süllyednének. A kereskedelmi hajózás veszteségei nagyobbarányúak, mint a haditengerészeté.

Részletesen foglalkozott Churchill a Japán ellen folytatott háborúval, kezdve a guadalcanari harcoktól egészen mostanáig. Megemlítette, hogy a japánok ellenállásában új elem tünt fel: A japánok hadviselésében most már szerepet kap a kiürités és a visszavonulás. *A Japán elleni háború fokozására szolgál a délkeletázsiai parancsnokság megszervezése.* Mountbatten tengernagy, a szövetségesek főparancsnoka rövidesen Indiába érkezik vezérkarával. Az új parancsnokság *főhadiszállása Delhiben lesz*, hogy szoros kapcsolatban legyen az indiai kormánnyal.

Churchil ezután áttért a Földközi tengeri legujabb eseményekre. Megemlékezett az olaszországi rendszerváltozásról és hangoztatta, hogy a Badoglio-kormány azzal a szándékkal született meg, hogy a nemzet akaratának megfelelően megteremtse a békét. *Az új olasz kormánu különböző utakon érdeklődött a fegyverletételi feltételek után.* Megértést tanusitottunk — mondotta — Churchill — az új olasz kormány elé tornyosuló nehézségekkel kapcsolatosan. De minden közeledésre azt válaszoltuk, hogy *a fegyverletételnek feltétel nélkülinek kell lenni. Ezt közöltük azzal az olasz tábornokkal augusztus 19-én, aki Lisszabonban találkozott brit és amerikai tiszti csoporttal. Augusztus 31-én az olasz kiküldött visszaérkezett* és közölte, *hogy az olasz kormány hajlandó elfogadni a feltétel nélküli megadást csak azt nem tudta, hogy milképen hajthatja végre annak feltételeit. Hajlandók voltunk repülőgépen amerikai hadosztályokat Rómába küldeni és* fegyvereket szállitani, hogy a Róma közelében levő két német páncélos hadosztályt leküzdjük. *Miután azonban a német csapatok megszálták a római repülőtereket, a tervnek ezt a részét nem lehetett végrehajtani.* Mussolini megszöktetéséről beszélt ezután Churchill:

— *Minden okunk meg volt azt hinni, hogy Mussolinit erős őrizet alatt biztos helyen tartják fogva, — mondotta. — Ehhez a Badoglio-kormánynak is nagy érdeke füződött. A megtett gondos intézkedések azonban nem nyujtottak szavatosságot olyan erejű ejtőernyős leszállás ellen,* amelyet a németek hajtottak végre.

— *A szöktetés* — mondotta Churchill — *nagyon vakmerő fogás volt. A Badoglio-kormány részéről nem történt hiba a jóhiszeműség, vagy éberség dolgában. Az olasz őrség parancsot kapott, hogy lőjjön Mussolinire, ha megkisérlik megszöktetését, de a carabinierik nem teljesitették kötelességüket.*

— *A fegyverletételi feltételeket szeptember 3-án éjszaka Syracuzában irták alá. Az Olaszország ellen inditandó főtámadás idejét az olasz kormány magatartásától teljesen függetlenül szabtuk meg. A hadműveletek időpontját jóval az olasz kormánnyal való tárgyalások megkezdése előtt, sőt Mussolini bukása előtt megtárgyaltuk.*

— *A fegyverszünetet késleltették avégből, hogy egybeessék a támadással, nem a támadást késleltették, hogy egybeessék a fegyverletétel közzétételével.*

— *Hitler* — mondotta Churchill — *a legcsekélyebb kétséget sem hagyta számunkra atekintetben, hogy felfogása szerint az olasz kormány áruló.* Mussolini arra használta fel hatalmát, hogy Franciaország bukásából anyagi előnyt szerezzen és ellenségévé vált a brit birodalomnak, amely hosszú időn át szívén viselte az olasz szabadság ügyét. A zsarnokok bűneiért a nemzeteknek súlyos büntetését kell elviselniök.

— Az olasz nép már szörnyű szenvedéseken ment keresztül. A szép Olaszországnak most a német hátvédek csataterévé kell válnia. Még új szenvedések jönnek ezután, mégis aszerint, hogy a brit birodalom és az Egyesült Államok hadseregei előrehaladnak Olaszországban, felszabadítják az olasz népet és eljön a pillanat, amikor újra elfoglalhatja helyét a modern világ szabad demokráciái sorában.

A legélesebb szavakkal fordult ezután Churchill a nemzeti szocializmus és porosz militarizmus ellen. Ettől el kell fordulniok a németek szövetségeseinek is, hogy dolgozzanak hibáik helyrehozásáért, mert különben nincs határa annak az erőszaknak, amelyig készek vagyunk elmenni.

Churchill miniszterelnök ezután nagy részletességgel ismertette a *legutóbbi délolaszországi hadműveleteket és azt állitotta, hogy a szövetségesek újra kezükbe vették a kezdeményezést.*

— Készek vagyunk nagy hadsereget vinni Olaszországba és tevékeny arcvonalat kialakitani — folytatta Churchill. — Ezt az arcvonalat, amelyet először Afrikában, azután Szicíliában és most Olaszországban nyitottunk meg, *a harmadik frontnak nevezem. A második front még nem lépett sorompóba.* De egy napon, amikor amerikai szövetségeseink és mi elérkezettnek látjuk a pillanatot, ez az arcvonal is megnyilik és *az európai szárazföld nyugatról való*

elozonlese megkezdődik, egybekapcsolva a déli invázióval.

— *Ennek a háborúnak legvégesebb része még előttünk van.* Nem habozunk meghozni semmiféle áldozatot, de nem bocsátkozom annak a kérdésnek megvitatásába, hol, hogyan és milyen arányokban fog majd megindulni a főtámadás nyugat felől.

A földközitengeri kérdések *megbeszelésére szövetségközi bizottságot létesitenek*, amelyben Anglia képviselője Harold Mac Dillan. A három ország *külügyminisztereinek értekezletéről ezen az értekezleten intézkednek. Eden külügyiniszter lesz Anglia képviselője ezen az értekezleten.*

Kifejezte azt a reményét Churchill, hogy még az idén összejövetel lesz Roosevelt, Sztalin és ő között. Ennek az összejövetelnek helyét és időpontját nem közlik a nyilvánossággal az értekezlet befejezése előtt. A Szovjet Unió és a többi nagy szövetségesek között bizalmas, szivélyes és maradandó társulás nélkül — mondotta Churchill — a háború végén azt találhatnánk, hogy *növekvő zürzavar időszakába léptünk.*

Olaszország kapitulációjával kapcsolatban Churchill megemlítette, hogy *az első feltétel a hadifoglyok kérdése volt.* Mintegy 70.000 brit és több mint 25.000 görög és jugoszláv hadifogoly volt az olaszok kezén. Ezek szabadon bocsátásához ragaszkodtak.

Miután még a görög és jugoszláv »hazafiak bandáinak« harcairól megemlékezett, annak a reménynek adott kifejezést, hogy Del-Olaszország ellenőrzésével talán lehetségessé válik, hogy »mi parancsoljunk az Adriánál«. *Ezzel kapcsolatban vizsgálat alá kell venni a Balkán-államok magatartását is,* tette hozzá Churchill.

Német megjegyzések Churchill kijelentéseire

Berlin, szept. 21. Churchillnek az alsóház előtt tett kijelentését, hogy az utóbbi négy hónapban a szövetségesek egyetlen kereskedelmi hajóját sem süllyesztették el az Atlanti óceán északi részén, a német birodalmi főváros illetékes katonai köreiben megerősítik.

Churchillnek az alsóházban tett közlését, hogy német tengeralattjáró hajók megtámadták a szövetségesek egyik hajókiséretét jól értesült német részről megerősítik. Részleteket majd annakidején közölnek a támadásról.

Hoare európai „kulcspoziciók" megszállásáról beszélt

London, szept. 21. (Budapesti Tud). Sir Samuel Hoare nagykövet, Chelsea városban választói előtt beszédet mondott a hadihelyzetről. Beszéde bevezetésében rámutatott arra, hogy az európai közvéleményre nagy hatással volt az a tény, hogy ezernél több hajó Amerikából sértetlenül érkezett Észak-Afrikába és 2500-nál több hajó Sziciliába. A brit flotta ismét megjelent az európai térkép középpontjában.

Hoare ezután a háború utáni problémákkal foglalkozott s többek között a következőket mondotta:

— Az első, amire Európának a háború után szüksége lesz, nem kultúrjavak, hanem élelmiszer és rend. A két legnagyobb, **Európát fenyegető veszély az éhinség s az anarchia. Nagy szövetségeseinkkel együtt eltökélt szándékunk, hogy a két feladatnak szenteljük magunkat, amely kiküszöböli ezeket a veszélyeket.** Felkészültünk arra, hogy biztosítsuk Európának élelmiszerekkel való ellátását és hogy a kulcspoziciók megszállásával megakadályozzuk az anarchiát. Tudjuk, hogy Európa joggal kiséri figyelemmel a szövetségesek terveit. Európában az emberek millióit fenyegeti az éhinség.

Oroszországgal foglalkozva a nagykövet a következőket mondotta:

— Üdvözöljük a Szovjetuniót az európai népek közösségében és szívünk mélyéből hálásak vagyunk a nagyszerű segítségért, amit a szovjet hadsereg nyujtott a közös ügynek. Mi Nagybritanniában semmiképp sem vagyunk elfogultak a tanitások tekintetében, amelyeket egyik, vagy másik országban hirdetnek és eltökélt szándékunk elismerni, hogy mindenki fejlessze azt, amit népe szempontjából a legjobbnak tart.

Itélet előtt az arzénes bűnpör

A szolnoki törvényszék Karcagcagra kiszállt tanácsa tegnap folytatta a tanúkihallgatásokat, **Hajdú Lajos és felesége arzéneskenyér bűnügyében.**

Dr **Katona Antal** karcagi orvos elmondotta, hogy **Györfi Imre** karcagi gazda volt az első arzénes beteg, aki nála jelentkezett Gyomorfájdalmakról panaszkodott. Hurutos influenzás megbetegedést állapított meg nála. A tanácselnök megkérdezte az orvostól, hogyan lehet, hogy nem vette észre, hogy heveny arzénmérgezéssel áll szemben. Az orvos azt válaszolta, hogy **húszéves prakszisa alatt sohasem volt dolga arzénmérgezéssel.** A szegényházban is ő kezelte az arzénes betegeket, négy hónap alatt 96-szor vizitelt ott, de azt hitte, — hogy influenzásak az öregemberek és betegségük a korral jár.

Dr **Maternyi András** Biró Lajost és feleségét, egy karcagi tanitóházaspárt kezelt az arzénes betegek közül. Bár nem ismerte fel az arzénmérgezést, **beküldte őket a debreceni klinikára s azok ott meg is gyógyultak.**

Dr Lázár Dezső karcagi városi orvos, Kovács Pétert és Zenka Istvánt kezelte. Megkérdezte tőlük, hogy talán ők is a Hajdúkenyerétől lettek betegek, **mert ez a hír akkor már el volt terjedve a városban, de nem tulajdonított neki jelentőséget. Maga is megkósolta a kenyeret, de nem lett semmi baja tőle.** Betegeit beküldte a debreceni klinikára.

Dr **Österreicher László** karcagi orvos Barta Bálintot kezelte. Elmondta, hogy a beteg azzal kereste fel őt, **hogy valaki benzines rumot itatott vele.** Tüdőhurutot állapított meg Bartánál, de mikor négy nap mulva rosszabbul lett, **beküldte a debreceni klinikára.** A kenyérpanaszokra azt mondotta az illetőknek, hogy ha van rá 60—70 pengőjük vizsgáltassák meg a vegyvizsgáló intézettel. Több beteget kezelt még, közülük Ujházi Lajos felhivta figyelmét a budafoki arzénes pogácsával történt mérgezésekre, de ő azt mondta Ujházinak, hogy ez csak tömegpszchózis, nem valószínű, hogy Karcagon is hasonló eset történt.

A tanúkihallgatások után a tanácselnök ismertette a debreceni klinika boncolási jegyzőkönyveit, valamint az Országos Bírósági Vegyvizsgáló Intézet április 13-i szakvéleményét. Az intézet a felküldött kenyerekről megállapította, hogy **húsz deka kenyérben három ember életének kioltására elegendő arzén van.** — Nem „schweinfurti zöld", hanem arzéntartalmú fehér por okozhatta a mérgezéseket, ami lehetett darzin is, **amelynek egy gramja négy ember halálát okozhatja.**

A törvényszék orvosszakértő szakvéleményében leszögezte, — **hogy a 16 halálos és 21 súlyos mérgezés kétségtelenül arzéntől történt.** Ezt a véleményét a klinikai kórlapok és a boncolási jegyzőkönyvek is alátámasztják.

Kronberg János ügyészségi elnök vádbeszédében hangoztatta, hogy Hajdúék gondatlanul jártak el, olyasmit nem láttak előre, — amit előre kellett volna látniok. Megfelelő büntetést kért. Csak egy kérdés vitás, hogy került az arzénméreg a kenyérbe, csereliszt útján-e, amint Hajdúék mondják, vagy pedig úgy, ahogy a vád mondja, hogy a svábbogarak ellen arzéntartalmú mérget használtak, de gondatlanul bántak vele.

Kővári Miklós védő előadta, hogy a **teljesen vak Hajdú Lajos** nem szólt bele a pékmühely munkájába. Az egyedüli lehetséges feltevés, hogy nagytakarítás után Hajdúné elszórta az arzéntartalmú rovarport a kemence tetején és a padkán anélkül, hogy figyelmeztette volna az inast. Az inas pedig beismerte, hogy tisztigatta a kemencét és a padkát s az ott talált liszthulladékot anélkül, hogy gazdájával ezt közölte volna, beöntötte a lisztbe és a kenyérbevető lapátra szórta.

Ezután a bíróság ítélethozatalra vonult vissza.

A villamosjegy-rendszer s a bérletjegyek tervezett változtatása antiszociális és nem felel meg a közönség érdekeinek

A városi közgyülés elé terjesztett terv semmiképpen sem megfelelő, más megoldást kér a közönség

A csütörtöki városi közgyülés elé kerül a Helyi Vasútnak az a beadványa, amely **többrendbeli módosítás tudomásulvételét kéri a várostól a szakasz- és bérletjegyek használatával kapcsolatban.** Mint már közöltük, a **HÉV korlátozni kívánja a szakaszjegyek használatát az úgynevezett csúcsforgalmi időkben, vagyis reggel 7—9-ig és délután 4—7-ig.** Ez alatt az idő alatt nem lenne érvényes a szakasz- és a szakaszátszállójegy.

Teljesen megszüntetné a HÉV a havibérletjegyeknek bérletjegyrendszerét a mai formájában, így csak napi négy, illetve két utazásra szóló bérletjegyeket állítana ki, de viszont kiadna napijegyeket 1.80 pengőért, melyek korlátlan utazásra jogosítanának.

Mint máris megállapítható, **a közönség körében erős visszahatást keltett a HÉV-nek ez a terve.**

Az egész újítást a HÉV azzal indokolja, hogy a folyton fokozódó utasforgalmat nem tudja lebonyolítani (de a tervezet szerint napi 1.80-ért le tudná bonyolítani!) Az egész kérdés elbirálásánál, mint kiindulási pontot azt kell venni, hogy **a villamos utasainak 90 százaléka manapság nem passzióból utazik, hanem a rendkívüli idők okozta kényszerűségből. — A háborús időkben ugyanis mindenkinek sokkal több az „utánajárni valója"**, sokkal komplikáltabb a beszerzés, a különböző közélelmezési ügyekben való eljárás is erősen szaporítja az egyes ember napi útjait. **Hozzájárul még a kenyérkereséssel járó lótás-futás is,** mely most szintén fokozottabb, mint békeidőkben. Mindezekhez hozzá kell még venni azt a körülményt, hogy **minden egyes ember igyekszik a nehezen hozzáférhető cipőtalpat kímélni és hosszabb útra inkább villamosra száll.**

Ha így áll a dolog, ami pedig tagadhatatlan, akkor **kétségtelen az is, hogy a közönséget nem sujtani kell azért, mert nehezebb számára az élet a háborús viszonyok következtében, hanem inkább segíteni kell minden vonalon és minden tényezőnek.**

Különösen visszatetszést kelt az a terv, hogy **a legforgalmasabb időkben a szakaszjegyeket megszüntetnék. Hiszen éppen a „csúcsforgalmi időkben", vagyis reggel 7—9-ig és délután 4—7-ig, de különösen a reggeli órákban van szükségük a villamosra a háziasszonyoknak, akik a piacra mennek vásárolni, munkásoknak, tisztviselőknek, akik szolgálati helyükre mennek, gyermekeknek, akik iskolába igyekeznek. Most ezeket azzal terhelnék, hogy rövidebb utakra is csak teljesárú átszállójeggyel mehessenek. — Nagyon átlátszó a célzat, hogy a bevétel fokozása az elsőrendű cél és nem az utasforgalom csökkentése.** Hiszen a jobbmódú közönség a rövidebb utakra is megváltja a drágább jegyet. Ellenben **annál inkább érinti az ilyen rendelkezés a kevésbbé módos utasokat, akiket így külön megadóztatnának azzal, ha reggel és a délutáni órákban villamosra szállnak.**

Hasonlóképen **méltánytalan a havibérletjegyek korlátozása** két, illetve négy útra. Ha reformra gondol a HÉV a bérletjegyeknél, akkor sokkal helyesebb volna, **úgy mint ez Budapesten is megvan, különböző bérlettípusokat rendszeresíteni. Adjon ki a HÉV bérletjegyeket kettő és négy, illetve korlátlan utazásra. Az ilyen bérletjegyek árát szabja meg szociális szempontok figyelembevételével. — Például egészen olcsón adják a napi két utazásra szóló jegyet, mérsékelt áron a négy utazásra szólót és magasabb összegben lehetne megállapítani a korlátlan utazásra szólót.** Igy akkor a közönség maga szabályozná az utazást. **Az ilyen rendszer teljes méltékben érvényesítené a szociális szempontokat** és a szegényebb, vagy kevesebb keresettel biró néprétteg is élhetne a villamos bérletrendszer előnyeivel.

A most előterjesztett terv semmiesetre sem mondható szerencsésnek, mert **különösen érinti a dolgozó rétegeket.** Éppen ezért ragyon jól tenné a HÉV, ha **megváltoztatná szándékát és szociálisabb, célravezetőbb tervet dolgozna ki a megnövekedett forgalom lebonyolítására.** Különösen kilátszik a lóláb a napi jegyek tervezeténél. Aki megfizeti az 1.80 pengőt, akár egész nap a villamoson lakhatik, de **mert ez külön bevételt jelent, nem baj a HÉV szempontjából.**

Mindentől eltekintve a megnövekedett utasforgalmat véleményünk szerint le lehetne bonyolítani, mint ahogy az előterjesztés is megemlíti: **a villamoskocsik megfelelő átalakításával, illetve a férőhelyek fokozásával. Igen célravezető volna a zsúfoltság megszüntetésére, ha a sinautóbuszokra érvényessé tennék a füzet- és bérletjegyeket.** Bárki megfigyelheti, hogy **míg a villamoskocsik zsúfolva járnak, addig a sinautókon a nap legtöbb szakában alig van utas.** A férőhely ott egyáltalán nincs kihasználva, márpedig, hogyha a sinautókra érvényessé teszik a bérlet- és füzetjegyeket, akkor **a közönség ezt a közlekedési alkalmatosságot is jobban kihasználja és ezáltal automatikusan csökkenne a villamosok zsúfoltsága.**

A városi közgyüléshez kerülő előterjesztés, a tervezett újítások indokolására, **a megnövekedett utasforgalom könnyebb lebonyolítását jelöli meg,** holott pedig könnyen felmerülhet a gyanú, hogy **nem burkolt viteldíjemelés kísérlete forog-e fenn. Ugyanis alig két hónappal ezelőtt emelkedtek minden kategóriában a villamos-viteldíjak** az illetékes szervek s a minisztérium hozzájárulásával. **A közönség akkor bizonyos megértéssel vette tudomásul, hogy mikor az egész vonlon emelkednek az árak, akkor a HÉV-nek is emelnie kell.** Viszont a Helyivasútnak is bizonyos megértéssel kell viseltetnie a közönség iránt és főleg **megértéssel kell lennie utasközönsége érdekeivel szemben.**

Mindent összefoglalva **a közgyűlés elé kerülő terv semmiesetre sem alkalmas arra, hogy a debreceni közúti közlekedés** problémáját megoldja. Hisszük, hogy dr. Kölcsey Sándor úgy is, mint a város polgármestere, úgy is, mint a HÉV igazgatóságában a város részéről delegált tag talál olyan megoldást, melynél elsőrendű szempont a város közönségének a jogos érdeke.

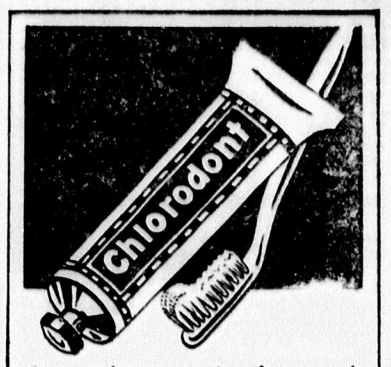

Bizalmat érdemel.
amiben nem csalódunk.
A Chlorodont
minősége mindig ugyanaz.
Chlorodont
fogpaszta
Magyar készitmény.

Téli időszámitás Nemetországban

Berlin, szept. 21. A nemzetvédelmi minisztertanács elhatározta, **hogy az 1943—44 év telén újból bevezeti a téli időszámitást. Október negyedikén reggel 3 órakor történik meg a téli időszámitásra való átmenet. Ebben az időpontban az órák mutatóit egy órával tolják vissza.** (NTI).

Mussolini esete egy rendőrőrmesterrel és egy pásztorral

Róma szept. 21. (NST) A fasiszta kormány rádiója ismeretlen részleteket közöl Mussolini fogságából. Fogsága első két napján semmije sem volt, **még csak egy zsebkendője sem,** mesélte Mussolini barátainak. Csak később szereztek számára egy kisebb böröndöt, a legszükségesebb használati tárgyakkal. Ugyanakkor névjegyet is kapott Badoglio tábornagytól, néhány odavetett sorral. A tábornagy közölte vele, hogy **nem kell magát fogolynak tekintenie, hanem vegye** úgy ezeket a pillanatnyi intézkedéseket, mint személyének biztositását a fenyegető merénylettel szemben.

Meghatottan emlékezett meg Mussolini az egyik rendőrőrmesterről, Negrelliről. Ez a rendőrőrmester, amikor elébe vezették Mussolinit, nem tudott uralkodni magán és könnyekben tört ki. — Végül is Mussolini beszélt a lelkére, hogy megnyugtassa.

A fogság utolsó napjaiban, mikor már a Gran Sasson volt, háromszáz carabinieri őrizete alatt, találkozott egy öreg pásztorral az Abruzzók hegyvidékéről. A pásztor sétaközben szólította meg őt s egyszerű szavakkal köszönte meg neki, hogy a fasista kormány az utóbbi években vasútvonalat épitett ezen a vidéken, úgyhogy neki most már nem kell gyalog vinni juhait a nehezen járható hegyvidéken a piacra. Mély benyomást tett Mussolinira, amikor ez az egyszerű pásztor megragadta a kezét és ezt mondta: maradjon csak nyugodt, mert nem tart már soká és jönnek a németek, hogy kiszabadítsák. Az egyszerű abruzzói pásztor jóslata másnap teljesedésbe ment.

Zágráb, szept. 21. (MTI): Vasárnap folyamán két csoportban háromezer horvát érkezett meg az olaszországi gyüjtőtáborból a horvát fővárosba.

Zágráb, szept. 21. (MTI.) A napokban jelent meg a horvát hivatalos lapban a legutóbbi horvát—német áttelepitési rendelkezés szövege. Azoknak a horvát nemzetiségüeknek, kiknek elsősorban Stájerország, Karinthia, Krajna megszállott területén volt állandó lakhelyük, három hónapon belül irásbeli nyilatkozatot kell a bizottságnak leadni, hogy ingóságaikkal együtt Horvátországban kell letelepedni. Az áttelepités körzetek szerint bonyolódik le, még pedig úgy, hogy a közeli határsávból 1944 jan. 31-ig, a legtávolabbi körzetből 1944 dec. 31-ig kell kivonni az áttelepülőket.

— Meghűlésecknél és **náthaláznál** reggel éhgyomorra egy pohár természetes **„FERENC JÓZSEF"** keserűvíz gyakran igen jót tesz, mert a tápcsatornát alaposan kitisztítja és méregteleníti, s fokozott anyagcserét és kielégítő emésztés biztosít. Kérdezze meg orvosát!

debreceni **Csokonai színház** IGAZGATÓ BELEZNAI UNGER ISTVÁN

SZINHÁZI HETI MÜSOR:

Szerda este: **Tábornokné** A) bérlet.

Csütörtökön este: **Tábornokné,** Bérletszünet.

Pénteken este: **Egy nap a világ**

Szombaton este: **Tábornokné.** Bérletszünet.

Vasárnap délután és este: **Tábornokné.**

SZINHÁZI KIS TÜKÖR

A CSOKONAI-SZINHÁZ Herczeg Ferenc nyolcvanadik születésnapját az „Ocskay brigadéros" október 5-iki előadásán ünnepli meg. A nagysikerű Herczeg-darab felújítása elé nagy érdeklődéssel néz a közönség.

•

A SZINÜGYI BIZOTTSÁG ülést tartott tegnap délelőtt. Az új színházi idénnyel kapcsolatos ügyeket és a felemelt színházi szubvenció kérdését tárgyalták. A színügyi bizottság is egyhangúlag állást foglalt a debreceni színház szubvenciójának 30.000 pengőre való felemelése mellett.

•

ZILAHY LAJOST MEGHIVTA Beleznai Unger István direktor a „Zenebohóck" egyik előadására. A „Zenebohócok" premierje szeptember 29-én lesz Havadi Nagy Ilonka bemutatkozó felléptével a darab főszerepében.

•

DEÉSY JENÖNEK, a Csokonai-színház főrendezőjének darabja, a „János bogárka" című operett, melynek zenéjét Szathmáry Endre, a debreceni színház egykori karmestere szerzette, lesz a színház első ősbemutatója. A darabot valószínüleg a rádió is közvetíti.

•

A „PATYOLATKISASSZONY" című mulatságos táncos operett felújítása szerepel a heti műsoron. A főszerepeket Turcsy Gitta, Németh Ilonka, Ujvárossy Kató, Dalmady Géza, Szabó Samu játsszák. Megkezdték a „Cigányszerelem" próbáit a főszerepben Dalmady Gézával, akiről érdekességként elmondjuk, hogy U. Kováts Terus direktorné magas C-je után jutalmat helyezett kilátásba. A „Mosolyországa" eddigi 12 előadása után mindig megkapta a jutalmat. Szabó Samu már benyujtotta a „Szerető fia Péter" című darabját Unger direktornak. Rövidesen megkezdik a próbákat.

Csokonai Színház

Ma, szerda este háromnegyed 7 órakor A) bérletben folytatja diadalútját U. KOVÁTS TERUS felléptével a

Tábornokné

Meteor Mozgó műsora

Szerdán és csütörtökön 5 és negyed 8 órakor Tolnay Klári, Szilassy László, Mály Gerő és Vaszary Piri remek filmje:

„Kádár, Kontra Kerekes"

Herczeg Ferenc 80-ik születésnapja

Legyen ez a nap az irodalomnak szentelt nap, a költészet ünnepe. Olyan ünnepnap, amilyet tulajdonképen minden évben kellene tartanunk, hogy azon ne Nobel-díjat osszunk ki, hanem irodalmi oltárt állítsunk, mely fölött egy irodalmi nagyság képe függ, egy olyan nagyságé, aki a költészet igazi kincseivel ajándékozta meg nemzetét. Ez az oltár felett függő kép ma nem lehet másé, mint a 80. évét betöltő Herczeg Ferencé.

•

Ha visszatekintünk Herczeg Ferenc hosszú, munkás életére és több, mint félszázados írói pályájának gazdag termésére, azt kell látnunk, hogy ő három magasabb rendü hely betöltésére volt hivatott kezdettől fogva, hogy reá három nagy irodalmi örökség nézett, jó részt még akkor, mikor a helyek még meg sem üresedtek, mikor az örökségi jogok még meg sem nyiltak.

A XIX. század utolsó évtizedében még fényesen ragyogott Jókai trónja a magyar regény és novella birodalma fölött, Mikszáthot pedig ugyanezen a területen addig alig ismert népszerüségnek a hullámai ringatták, de a messzebbre látó szemek már felismerték Herczeg Ferencben, a „Fenn és lenn", valamint a „Mutamur" szerzőjében Jókainak és Mikszáthnak méltó utódját.

A színpadon még nem halványult el Szigligeti dicsősége, de tulajdonképen Csiky Gergely uralkodott; mikor azonban az ő uralmát 1891-ben kettévágta a hirtelen halál, a magyar társadalmi és történelmi színmü nem sokáig maradt árván, mert egyszerre csak bevonult a budapesti színházakba s velük együtt az ország össze színházaiba a már férfikort ért Herczeg Ferenc egyrészt **„A dolovai nábob leányá"**-val, másrészt **„Az Ocskay brigadéros"**-sal, melyekhez bohózatos vígjátékok is járultak és amelyekkel szerzett magának anyagi elismerésen túl tüneményes dicsőséget, egyszersmind nyujtott a magyar színésztehetségeknek olyan szerepeket, amelyekkel maguk ragyoghattak, a színházakat pedig felvirágoztatták.

De nem utolsó hely volt az sem, amelyet a hírlapírás és publicisztika terén kellett Herczeg Ferencnek elfoglalnia, mint Kemény Zsigmond komoly követőjének, mint Bartha Miklós és Rákosi Jenő versenytársának, majd e kettőnek és sok másnak is a hatását túlszárnyaló közírónak.

Herczeg Ferenc amint az idő folyamán átvette ezt a hármas irodalmi örökséget, abból semmit el nem fecsérelt, hanem fényes tehetségével és csodálatos munkabírásával mindannyit gazdagon gyarapította. A regényben képzelőereje nem szárnyalt oly merészen, mint a Jókaié, de azt pótolta tanultsággal és az élet reálisabb felfogásával, novelláiban nem bugyborékolt Mikszáth humora, de azt helyettesítette iróniával és szatírával, a mesélésben a csevegésben sem vetekedett két nagy elődjével, de az elmés társalgást, a szellemes párbeszédet szinte a tökéletesség fokára emelte. Egy új és többek által követett regényműfajt is teremtett a **„Pogányok"**-ban, amelyben az érdekes történelmi cselekményt archaikus színnel vonja be és mélyreható lélekrajzzal kapcsolja össze s így ad a történettudós által is elfogadható hü korképet a magyar kereszténység első évtizedeiről. Egyébként a lélekelemzést más elbeszélő müveibe is beviszi anélkül, hogy valamelyik pszichológiai iskolához csatlakoznék és még kevésbbé úgy, hogy összetévesztené a költői hivatást a tudós feladatával.

Sokkal nagyobb ürt kellett betöltenie Herczeg Ferencnek a színmü terén, még pedig a kacagtató vígjátéktól a modern társadalmi drámán keresztül a megrázó történelmi tragédiákig, **A három testőrtől A kék rókán keresztül Ocskay brigadérosig** és **Bizáncig**, amely utóbbiak a **Bánk bán és A kegyenc** magaslatáig érnek fel és amelyek, bár egyik a multban, másik idegenben játszik, a jelent, az egykorú Magyarországot példázzák. — Színmüveiben akármilyen müfajhoz tartozzanak is, érvényesíti egyik legfőbb tehetségét, párbeszédformáló képességét, midőn a müfaj természetéhez képest váltakoztatja a szikrázó ötleteket és a vagdalkozó szellemességeket az érzelmesség nyájas kifejezéseivel és az indulat patetikus kitöréseivel.

Herczeg Ferenc hírlapíró volt, mikor majdnem 60 évvel ezelőtt elindult és hírlapíró most is, 80 év terhével a vállán A hírlapnak szinte minden rovatában ott találjuk nevét, a vezércikk fölött, a tárca alatt, nevének kezdőbetüit vagy más jelzését komoly színi bírálatokkal és évődő csevegésekkel, mondjuk, ízléses pletykálkodásokkal kapcsolatban. Hírlapírói tollának hol élénk fürgesége, hol csontig ható élességén nem fogtak ki a halmozódó évtizedek, amint azt bizonyítják visszaemlékezéseinek hatalmas kötetei, főkép „A gótikus ház", amelyek tulajdonkép hírlapi cikkeiből nőttek ki és amelyeknél érdekesebb emlékíratokban talán egyetlen magyar író sem örökítette meg a maga kora nagyobb eseményeit, a magyar politikai, irodalmi és szinpadi élet nevezetesebb alakjait.

Hírlapírói működésének legjelentősebb része a Trianon utáni korszakra esik, amikor Herczeg Ferenc ugyanazt a felmérhetetlen értékü harcot folytatta a magyar igazságért tollal, mint Apponyi szóval. Nevük — bár politikailag elég távol állottak egymástól — e tekintetben végkép összeforrt.

Nem volna teljes ez az ünneplő megemlékezés, ha még nem szólnék Herczeg Ferencről, a **politikusról** és a **magyar emberről**. A híres latin közmondás: **magna ingenia conveniunt**, sehol sem bizonyult olyan igaznak, mint a magyar politika és magyar irodalom közös történetében. A nagy magyar államférfiak, a nagy magyar írók és költők közül választották barátaikat. Deák Ferenchez pályája első felében Vörösmarty, második felében Kemény Zsigmond állott legközelebb; Tisza Kálmánnak, mint ellenzéki vezérnek Jókai, mint miniszterelnöknek Mikszáth volt a szinte nélkülözhetetlen társasága. De ezeket és más hasonló kapcsolatokat felülmúlta az a lelki összeforrottság, amely **Tisza Istvánt** és Herczeg Ferencet egybeolvasztotta. Herczeg a Tisza kedvéért lépett a politikai pályára és lett képviselővé, Tiszáért és Tisza mellett vállalta a **Magyar Figyelő társszerkesztőségét**. Tisza Istvánban látta az emberi és főkép a magyar nemzeti eszményképet, amelyet követni óhajtott. Azok a gyilkos golyók, amelyek 1918 október 31-én kioltották Tisza István életét, Herczeg Ferenc szívén is gyógyíthatatlan sebet ütöttek; úgy tekintette magát, mint Tisza István hadiözvegyét, akinek a gyászt holtig kell viselnie, aki kegyeletsértést követne el a maga nagy halottja iránt, ha bármely, még oly kiváló élő politikushoz csatlakoznék. Ki is kapcsolta magát — némi tétovázás után — a napi politikából és csak egy gondolatnak szentelte politikai tehetségét és tudását, a **revizió** mindenek felett álló céljának. De bármennyire elvonult hüvösvölgyi villájába, mindenütt és mindig megjelent, ahol s amikor Tisza István emlékének áldoztak, sőt több ízben maga tartotta a legkegyeletesebb és legméltóbb emlékbeszédeket.

Herczeg Ferencet a politikai és irodalmi életben hol jóakaró évődéssel, hol gúnyolódó célzattal sokszor nevezték így: **a nagy sváb.** Valóban Herczeg Ferenc délvidéki müvelt német szülőknek volt gyermeke, anyanyelve is német volt, csak a középiskola felső osztályaiban és egyetemi évei alatt tanult meg jól magyarul. Mikor írói hivatásának tudatára jutott, úgy tehetett volna, mint Géza fejedelem: bőséges tehetségéből áldozhatott volna két oltáron, a magyar és német múzsa oltárán. De ő csak egy oltárhoz, a magyar oltárhoz járult és arra hordta gazdag írói termését, hosszú évtizedeken át; nem akart más író és így más ember lenni, mint magyar író és így magyar ember; megelégedett magyar **százezrek** elismerésével és nem vágyakozott német milliók hódolatára. A magyarság ősi asszimiláló erejének legragyogóbb bizonyítéka Herczeg Ferenc, amely példa egymaga elosztathatja a vér-mitosz minden ködét.

Herczeg Ferenc irodalmi és közéleti pályáján elérte mindazt a megtiszteltetést és kitüntetést, amely csak osztályrészül juthat magyar írónak és közéleti férfiúnak. Tagja a Petőfi- és Kisfaludy Társaságnak, a Magyar Tudományos Akadémiának, az országgyülés felsőházának, tulajdonosa a legfőbb magyar érdemkeresztnek, díszpolgára számos városnak, köztük Debrecennek is. — Mindezt nem kereste, de hozzá méltó módon fogadta. Most 80. születésnapján, újra feléje özönlik az üdvözlet és hódolat, a legváltozatosabb formában, bár a nyilvános ünneplés elöl ömaga kitért, bizonnyal nem annyira súlyos kora, mint a sokkal súlyosabb körülmények miatt. De bármilyen nagy kor a nyolc évtized, szívét nem zsugorította annyira össze, hogy az országos ünneplésben örömet és boldogságot ne találjon. Azt hisszük azonban, hogy a régebbi kitüntetéseket és a mostani megtiszteltetést készségesen felcserélné azzal, ha szülővárosa, a 25 év óta idegen igát hordó **Versec** újra képviselővé választhatná és úgy küldhetné a budapesti Dunaparton álló gótikus házba. Adja Isten, hogy Herczeg Ferenc ezt a boldog örömet is megérje!

Kardos Albert.

Egyhetes konferenciát rendeznek a bibliáról a Kistemplomban

Az ország legjobb előad ói jönnek Debrecenbe

A debreceni református egyház missziói bizottsága elhatározta, hogy szeptember 27-től október 3-ig terjedő héten a központi fekvésü Kistemplomban idénynyitó konferenciát rendez. Ennek kettős célja van: az egyik az, hogy **a különböző egyházrészek találkozzanak egymással, a másik pedig az, hogy az új Magyar Biblia Társulatot a debreceni gyülekezettel megismertessék.**

A konferencia rendezői úgy tervezik, hogy a jelzett napokon délután 5—6-ig a Kistemplomban **egy-egy előadás fog elhangzani mindig a Bibliáról, hat óra után pedig a téma iránt komolyabban érdeklődők begyűlnek a Révész-tér 2. szám alatti, a Kistemplom tőszomszédságában levő gyülekezeti terembe, ahol hozzászólásokra és megbeszélésekre nyílik kedvező alkalom.**

Tervbe vették azt is, hogy a kistemplomi konferenciai előadásokkal párhuzamosan a **külsőségi templomokban is tartanak — ha kevesebb számban is** — konferenciai előadásokat. — Ezeket a felkért előadók tartanák meg.

Az egyházrészek köréből ilyen meghívások már több helyről beérkeztek a bizottsághoz. A konferencia előadói sorában vannak: **Svingor Jenő,** a Tiszáninnen Református Egyházkerület missziói előadója; **Bolsay László,** az újonnan alakult Magyar Biblia Társulat titkára, **dr Kovács J. István,** a Dunamelléki Református Egyházkerület főjegyzője és a Magyar Biblia Társulat ügyvezető igazgatója, aki október 3-án, vasárnap délelőtt 11 órakor prédikál a Kistemplomban.

A konferencia iránt már is rendkívül nagy érdeklődés nyilvánul, amit elsősorban az a nagy lelki szomjúság magyaráz, mely az emberekben a Biblia iránt jelentkezett.

Késszúrás, ittas támadók, tömegcsődület a Halközben

Az elmúlt este a Széchenyi-utca elején járókelők nagy lármára lettek figyelmesek. A kiáltozás zajára csakhamar tömeg gyült össze, akik azt látták, hogy egy véres karú férfi kirohan a Halköz 2. szám alatt levő Goldberger Salamon libahúselárusító üzletéből és rendőrért kiált. Nyomában két ittas állapotban levő férfi haladt, akik hangosan szitkozódtak.

A Kistemplom előtt posztoló rendőr nyomban a helyszinre sietett és megállapította, hogy Vámos József 29 éves MÁV üzemi altiszt, Wesselényi-utca 107. szám alatti lakos és barátja, Kávási Miklós 27 éves Erzsébet-utca 71. szám alatti lakos ittas állapotban bementek Goldberger Salamon üzletébe, ahol Vámos sértő szavakat kiabált Goldbergerék állítása szerint feléjük, majd a pultról felkapva az ott heverő kést, a sértett vallomása szerint az üzletben tartózkodó Goldberger Sándor 21 éves Széchenyi-utca 3. szám alatti lakos felé döfött. Goldberger védekezőleg maga elé tartott kezén 10 centiméteres vágott sebet ejtett a kés. Ezenkívül a két ittas férfi közül az egyik az üzletben tartózkodó Töpfer nevü egyént is megütötte.

A rendőrség az ügyben megindította a vizsgálatot.

Megvette egy hatgyermekes anya kenyérjegyét, a kihágási bíró 8 napi elzárásra ítélte

A debreceni rendőrség, mint kihágási bíróság vonta felelősségre Mónus Jánosné Honti-utca 24. sz. alatti lakost, aki Tóth Jánosné Ujutca 23. szám alatti lakostól, akinek hat gyermeke van, megvette kenyérjegyét. A tárgyaláson dr **Papp Menyhért** rendőrtanácsos, kihágási bíró megállapította, hogy Tóthné tartozott Mónus Jánosnénak 42 pengőjével és e tartozása fejében adta el neki a kenyérjegyeket. A kihágási bíróság Mónus Jánosnét nyolcnapi elzárásra ítélte. Az elítélt fellebbezett.

— **Lupescuné ismét beutazási engedélyt kér** az Egyesült Államokba azzal a megokolással, hogy ott meg akarja operáltatni magát. Kérését ezúttal is elutasították.

NAGY KEDVENCEINK MAGYAR FILMJE AZ APOLLÓBAN

MAGYAR KIVÁNSÁGHANGVERSENY

Szereplők: **Jávor, Vaszary, Sárdy, Kelly, Tompa, Kiss Manyi, Latabár, Bordy, Barabás S., Hámory, Vágóné, Rosita Serano, pécsi öreg diákok és a Rajkó zenekar.**

Előadások: köznap délután ¼4, ¼6 és ¼8 órakor, vasárnap délelőtt 11-kor is.

Vígszínház mozgó

Ma 5 és 7 órakor a legérdekesebb és legizgalmasabb magyar bünügyi film:

„5 óra 40"

Fősz.: Tasnády, Makay, Kiss Ferenc, Uray, Greguss.

Hungária Filmszínház

LATABÁR KÁLMÁN mulatságos vígjátéka:

Egyszoknya egynadrág

Főszereplők: Csikós R., Csortos Gy., Turay I., Mály G., Somogyi N.

Előadások: 5 és 7 órakor.

Agyonlőtte alvó bátyját

Húgával együtt tervezte ki a gyilkosságot

A borsódmegyei Harsányi községben szeptember 12-én ágyában átlőtt halántékkal holtan találták **Molnár Ferenc** 32 éves gazdálkodót. A holttest mellett a földön feküdt egy **7.65 kaliberű Frommer-pisztoly**, amiből öngyilkosságra lehetett következtetni. A miskolci törvényszék orvosszakértői megállapították, hogy gyilkosság történt. Kiderült ugyanis, hogy a Molnár Ferenc fejében talált lövedék **nem illik bele a holttest mellett talált pisztolyba.**

A nyomozás során megállapították, hogy a gyilkosságot Molnár József 25 éves gazdálkodó, az áldozat **öccse követte el.** A testvérek együtt gazdálkodtak özvegy édesanyjuk birtokán és állandóan nézeteltérések voltak köztük. **Molnár Ferenc a húgával Molnár Brigittával egyetértésben tervelte ki a gyilkosságot.** Kilenc milliméteres Frommer pisztolyával szeptember **11-én éjjel 11 órakor agyonlőtte alvó bátyját, majd egy másik kilőtt Frommer-pisztolyt helyezett a holttest mellé, hogy az öngyilkosság látszatát keltse.** Megfeledkezett azonban arról, hogy a két pisztoly űrmérete nem azonos.

Molnár **Józsefet** és Molnár Brigittát letartóztatták. A miskolci rögtönítélőbíróság csütörtökön kezdi tárgyalni az ügyet.

Halálra ítélték a csendőrökre lövöldöző lengyel betörőt

Két napon át tárgyalta a budapesti rögtönítélő bíróság Sklavienszky Henrik 27 éves lengyel villanyszerelő bűnügyét, aki elsötétítés alatt, vidéken harminc betörést követett el.

A lopott holmit Budapestre vitte és a Teleki-téren értékesítette. Nemrégiben Budaörsön, az őt igazoltatni akaró csendőrök elől elfutott és egy bokor mögül hat lövést adott le a csendőrökre, akik körülkerítették és elfogták.

A tegnapi tárgyaláson mindent beismert.

A bíróság bűnösnek mondotta ki egyrendbeli **több emberen elkövetett emberölés bűntettének kísérlete, kétrendbeli hatósági közeg ellen felfegyverkezve elkövetett erőszak bűntette és hat rendbeli betöréses lopás bűntettében és ezért halálra ítélte.** A bíróság ezután kegyelmi tanáccsá alakult át.

A világ legnagyobb pénzügyi összeomlása 55 esztendővel ezelőtt történt

Hogyan veszett el másfélmilliárd aranyfrank — Lesseps Ferdinánd és a Panama-csatorna

A panama fogalmát mindenki ismeri, de nem mindenki tudja, hogy mióta nevezik panamának a panamát. Ötven esztendővel ezelőtt történt, hogy fizetésképtelen lett a Panama Társaság, mely azért alakult meg és azért gyűjtötte össze az emberek ezreinek megtakarított pénzét, hogy jól jövedelmező vállalkozásba kamatoztassa a Panama-csatorna megépítésében.

Ismeretes, hogy **Lesseps** Ferdinánd, a híres francia megépítette a szuezi csatornát és ezzel óriási jövedelemhez segítette azokat, akik a csatorna építésébe fektették pénzüket. A szuezi csatorna nagy sikere után felmerült az a gondolat, hogy meg kellene építeni a Panama csatornát is, hogy a két oceánt összekapcsolják.

Az üzletemberek pártolják a tervet, remélve, hogy hasonló nagyjövedelmű vállalkozás lesz mint a szuezi. Nemzetközi kongresszust tartottak Párisban a csatorna építése ügyében. Megjelent a gyűlésen, mint szakértő **Lesseps** Ferdinánd is, aki **kijelentette, hogy a csatorna megépíthető, sőt hajlandó a vállalkozás élére állni.**

Lesseps tekintélye az aggodalmaskodókat elnémította és kimondották, hogy megkezdik a munkát és a tőkét előteremtik. Az emberek nagyrésze azt sem tudta, hol van Panama, milyen a vidék, milyen nehézségek várhatók az építés során, de nagy volt a bizakodás. — Megtorpantak azonban a tőkések, amikor **Lesseps** közölte, **hogy a csatorna építése 1200 millió frankba kerül.** A nagy reklámmal indult részvényjegyzés nem nagyon sikerült és csak 300 milliót jegyeztek. — Lesseps, hogy a kistőkéseket is megnyerje, leszállította a költségvetést, minden **feleslegesnek** gondolt kiadást **törölt** és végül **512 millió aranyfrankban állapította meg azt az összeget, amely a csatorna megépítéséhez szükséges. Kimutatta, hogy a nagy hajóforgalom után szedhető díjak következtében az 512 millió pengő évente 90 millió pengőt jövedelmez a részvényeseknek.**

Ilyen pompás jövedelem reménye megszédítette az embereket és ömlött a pénz a Panama Társaság pénztárába. — **Lesseps** Ferdinánd híres ember lett, híresebb, mint a szuezi csatorna építése utáni következő hónapokban volt.

Németországban ünnepelték a híres franciát, aki **Vilmos** császárnál reggelizett és vendége volt a vaskancellárnak, **Bismarcknak.** A Francia Akadémia a halhatatlanok sorába választotta és maga **Húgó Victor** vezette az avatásra.

Az ünneplés tartott Európában, de Panamában ezrével pusztultak a munkások a csatornaépítésnél. Nem bírták a klímát az európai emberek, a malária irtózatos pusztítást okozott. Ahol a malária nem pusztította a munkaerőt, ott kemény, hatalmas sziklák gátolták a munka gyors előrehaladását. A pénz fogyott, a kiadás egyre több lett és új részvényesek nem nagyon jelentkeztek.

Lesseps Ferdinándnak nagyon sok gondot okozott a sok rendkívüli kiadás. Mindent megpróbált, hogy egyre több pénzt vegyen fel. **Sorsjátékot akart indítani 600 millió frankos keretben, de a francia belügyminiszter nem engedte meg.** Bevonta befolyásos barátait is, de nem sikerült újabb milliókat előteremteni. A igazgatóság is nyugtalankodott már és **Lesseps** kérésére újabb hitelkeretet csak szavazattöbbséggel adtak. Ez az egy szavazattöbbség is úgy jött létre, hogy sok suttogásra adott okot.

A dolog minden erőlködése ellenére is odáig jutottak, hogy a Panama Társaság kénytelen volt három hónapi kíméleti időt kérni. **A francia kormány nem adta meg a kíméleti időt és ezzel a Panama Társaság fizetésképtelen lett.** A megindult vizsgálat megdöbbentő eredményt hozott. Kiderült, hogy **a társaság különféle módokon másfélmilliárd arany frankot szedett össze, de ebből a pénzből csak 450 aranyfrankot építettek a csatornába. A többi pénzről nem tudtak elszámolni.**

Megindultak a tárgyalások, igyekeztek minden módon legalább a koncessziót tartani a csatornaépítésre, a munkát folytatni, hogy a beépített 450 millió ne pusztuljon oda, de minden hiába volt. **A munka teljes elvégzéséhez még 900 millió frankra lett volna szükség, de a jó üzletnek indult csatornáért senki sem adott már egy frankot sem.** Megindult a bűnvádi feljelentések özöne és **Lesseps Ferdinánd is életével fizette meg, hogy tecnikai tudása nem volt arányban pénzügyi tudásával.**

Ezek után történt, hogy az egyszerű földrajzi elnevezés a hűtlen pénzkezelés fogalmának megjelölése lett az egész világon.

A Panama Társaság 1888-ban omlott össze és a tőkések ezreit sodorta a teljes anyagi pusztulásába a kistőkések tízezreivel együtt.

A Panama csatorna azért mégis megépült. **Lesseps** Ferdinándnak igaza lett, minden akadálya ellenére megépült, mert megépíthető volt. Amerika vette kezébe a csatornaépítését és 400 millió dollárt irányoztak elő a csatorna építésére **Lesseps** munkájának folytatására, befejezésére. A munka sikerült és az Egyesült Államok elnöke: Theodor **Roosevelt** a csatorna megnyitásakor kijelentette:

— Panama a mienk !

Igaza lett.

Burgonyajegy beváltása

A burgonyajegy 3. számú szelvényére a mai naptól **egy kg. burgonya vásárolható.**

A 3. számú szelvény szeptember 24-én este érvényét veszti.

A burgonyaárusító kereskedők az 1., 2. és 3. számú burgonyajegyszelvényekkel szeptember 25-én, szombaton számolnak el.

Polgármester.

Török Imre esperes aranylakodalma

Török Imre ny. kisújszállási lelkipásztor, tb. esperes, kormányfőtanácsos feleségével, Szathmáry Ilonával **23-án tölti be házasságának 50-ik évét.**

Török Imre Debrecenben született, ősi, debreceni lelkipásztori családból. Összes iskoláit, az első elemitől a teológiai záróvizsgáig, mindet a debreceni Kollégiumban végezte. Sőt felesége is debreceni származású és anyai ágon a Kölcsey-családdal vannak rokonságban. Török Imre hosszú ideig hevesnagykunsági esperes volt, sokat járt külföldön és több nyelven beszél.

Esküvőjük 1893-ban szeptember 23-án történt. Dávidházy János esperes eskette őket, dr gróf Waldeck Frigyes és Fráter Gyula voltak a tanuik. Török Imre előbb Tiszaroffon, majd Kunhegyesen, 1904-től 1942-ig Kisújszálláson volt lelkipásztor. Az egyház életének minden vonatkozásában tevékeny részt vett, egyszersmind mint legidősebb esperes, a püspököt is helyettesítette és már dr Baltzár Dezső püspök idejében is sokszor elnökölt az egyházkerületi közgyűlésen.

A jubiláló házaspárt szép családi kör veszi körül. **Egyik gyermeke Török Tibor, a kollégiumi tanítóképző kiváló igazgatója.**

Az aranylakodalom egyházi szertartási része házi istentisztelet keretében megy végbe.

A Gabonabevásárló R. T.

Kirendeltsége, (iroda az István malomban)

vásárol és már most átvesz tengerit, olajosmagvakat és különféle más magvakat. Kölcsöndíjmentesen bocsájt zsákot a gazdaközönség rendelkezésére.

HIREK

Dolgoztass, hogy dolgozhass !

Gyógyszertárak éjjeli szolgálata, szeptember 18-án reggel 8-tól, szeptember 25-én reggel 8 óráig Kigyó, Piac u. 31, telefon 30-95 Tisza, Péterfia u. 61, tel: 24-52. Csillag, Árpád-tér 1, tel.: 29-32. Isteni Gondviselés, Petőfi-tér és Teleki u. sarok, telefon: 32-81. Mátyás király, Nyilastelep, Vámospércsi út 16 tel.: 32-01.

Megérkezett az ősz

Szeptember 21-ike naptár szerint, hivatalosan az ősz első napja. Erre a napra aztán valóban menetrendszerű pontossággal meg is érkezet az ősz. Éjfél után, szinte abban a percben, ahogy a nyár őszbe fordult, halalmas eső keletkezett. Zuhogott az eső, majd elcsendesedett, monoton kitartó őszi esővé változott, mely kissé megdideregtette az embert.

Akik az előző napon még derüs, szép sugaras nap emlékével feküdtek le, reggel kinézve az ablakon szitáló esőt, lucskos, átázott aszfaltot, ernyők alá bújt embereket láttak. Felöltőbe bújtak az emberek és hiába állt el később, a délelőtti órákban az eső, hiába tört át a napsugár is a felhőfüggönyön, a lelkekben megmaradt bizonyosságként, hogy: vége a szép nyárnak. Itt van visszavonhatatlannl, megérkezett pontosan az ősz, mely hozhat még szép napokat, enyhe napsugárt, de már hozza al elmulást, a közeledő tél zimankóját, tüzelőgondjait is.

— **Kormányzói kitüntetés.** Magyarország kormányzója a miniszterelnök előterjesztésére csikdelnei Incze Péter miniszterelnökségi miniszteri tanácsosnak érdemes és odaadó munkássága elismeréséül a magyar érdemrend középkeresztjét adományozta.

— **Pécs városában megszünt a sorbanállás.** Abból az alkalomból, hogy Debrecenben is bevezetik a húsjegyeket — írja egy hűséges olvasónk, aki most jött haza Pécsről, hogy ott két hónap óta bevezették a húsjegyeket és minden személynek 30 deka húst jár hetenként s azóta megszünt a hússzékek előtt a sorbanállás. Reméljük, hogy a húsjegyek bevezetésével Debrecenben is megszünik a sok panasz.

— **Kalkuttában és Bengália városaiban az emberek még mindig éhhalállal halnak meg az utcán.** Egy kalkuttai tisztviselő statisztikát közöl, amely szerint augusztus 18-tól szeptember 15-ig Kalkuttában 1200 ember halt meg éhen. 3500 személyt szállítottak augusztusban és szeptemberben kórházakba.

— **Nagy érdeklődés mellett folynak a beiratkozások a Német Akadémia nyelvtanfolyamaira.** A Német Akadémia megbízásából a helybeli Német Tudományos Intézet nyelvtanfolyamokat rendez kezdők és haladók számára. A nyelvtanfolyamok a német birodalmi követség védnöksége mellett október elején kezdődnek. Különösen kéri az intézet vezetősége a régi hallgatókat, hogy mielőbb iratkozzanak be, mert a régi órák beillesztése a régi vezetés mellett csak így biztosítható. Tandíj nincs. Felvilágosítás naponta 5—8-ig az intézetben (Ferenc József-út 22. II. em. Telefon : 13-27).

— **Ötös ikreknek adott életet** egy japán anya Korea félszigetén. Az anya 21, az apa 31 éves.

— **Az indiánoktól elrabolt mesés értékű kincses gályák kiemelésére** indított munkálatokat beszüntették a vigói öbölben. A spanyol gályákat a vigói öbölben a hajó kapitányai azért süllyesztették el, mert az angolok akarták megszerezni az inkáktól rabolt felbecsülhetetlen értékű aranyrakományt. A vigói öböl környékének népe úgy tartja, hogy átok van az aranygályákon és azért nem sikerül a gályák kiemelése.

Csüggedni nem szabad

Sokszor mondtam: nem birom tovább
És mégis kibirtam ...
Azt hittem az utolsó könny az,
Mit gyáván elsirtam

Azt hittem, hogy földre roskadok
A gyász terhe alatt
S tört lélekkel mégis itt vagyok,
A bánat elhaladt.

Fákat döntő vihar után is
Egyszer kisüt a nap ...
A léleknek, — bár vihar sujtja,
Csüggedni nem szabad.

El lehet viselni a rosszat,
Ha szaggat is belül,
A fájdalom emlékké szépül
És újra kiderül.

Wagnerné Szüts Adel.

— **Szabó Kálmán elnökletével a nyomdászszakosztály ülést tartott,** melyen folyó ügyeket tárgyalt.

— **A sütőszakosztály elnöksége** értesíti tagjait, hogy folyó hó 22-én, azaz szerdán délután 5 órakor az Ipartestület 1. számu tanácstermében szakosztályi ülést tart. A tárgysorozaton fontos ügyek szerepelnek, miért is felhívja a sütőiparosokat, hogy az ülésen okvetlen, pontosan és teljes számban jelenjenek meg. Galamb Ferenc ipartestületi és sütőszakosztályi elnök.

— **Piarista diákok !** Rossz időben is találkozunk valamennyien a Nagyerdőben a Leveles csárda mellett ma, szerdán délelőtt 11 órakor.

— **A Szent Erzsébet Egyesület** e hó 25-én, szombaton félhétórai kezdettel **a Vattay táncintézetben táncdélutánt rendez, melyre szívesen látja az egyesület tagjait és** azok vendégeit az elnökség.

— **Kairóban zsebtolvaj majmokat fogott el a rendőrség** az egyik sportünnepélyen. Kiderült, hogy a két majmot az idomítójuk zsebtolvajlásra tanította. A majmok által összelopkodott értékek nagyrészét megtalálták az idomító lakásán.

— **Az idén első izben rendelték el** nagyobb területen a Japánban alig ismert káposztának a termelését.

— **Budapesten 27 sebesült honvéd tette le kitűnő eredménnyel a vizsgát** a polgári iskola első osztályából. A 21—28 éves sebesült honvédek vizsgáján tiszti küldöttség is megjelent.

— **Az uszályt ciánnal zsizsiktelenítették** a dunai kikötőben és a mérges gáztól eszméletét vesztette Wiedermenn Gotthard 24 éves matróz, akit életveszélyes állapotban vittek kórházba.

— **A folyékony acél idő előtt kibuggyant a kohóból** az egyik budapesti gyárban és két munkást összeégetett. A munkások életveszélyes állapotban kerültek kórházba

— **Az elraktározott gyufa kigyulladt** egy budapesti fűszerüzletben az elmúlt éjszaka és az üzlet, mely Bolgár Károly tulajdona volt, teljesen elpusztult.

— **Részegen vezette autóját Budapesten a HÉV fötitkára.** dr Kürt Károly, aki barátaival bort vásárolni ment személygépkocsiján. A Margitsziget feljárójánál elgázolta Mandel Sándor 19 éves asztalossegédet és tovább akart robogni, de egy taxisoffőr megállásra kényszerítette. A súlyosan sérült munkást kórházba szállították. A gázoló úrvezetőt a rendőrség őrizetbe vette.

— **Kétszáz törülközőt és 180 damasztabroszt lopott el 150 konyharuhával együtt** Grünvald Ferenc 23 éves kifutó Budapesten a Kleinféle kelmefestőgyárból. A kifutó a 15.000 pengő értékű fehérneműt vidékre vitte, hogy értékesítse.

— **Honosítás.** A m. kir. belügyminiszter a külföldi állampolgár Imre Sándor 1922. évi születésű, rőföskereskedősegéd foglalkozású, nőtlen, debreceni lakost a magyar állam kötelékébe felvette, illetve honosította. **Polgármester.**

Anyakönyvi hírek

Születések: Sütő Károly gazd. cseléd, Ebes, leány Katalin. Zengőváry György törzsőrmester, Kerekes-u. 23, fiú fiú György. Illyés István napsz., Érmellék-u. 4, leány Erzsébet. Németh Imre munkás, Tiszafüred, fiú Imre. Tari Kálmán csendőrőrmester, Kemecse, fiú István. Szabó Károly tanító, Ménróth-u. 8, leány Anikó. Érlaki József honv. őrmester, Kút-u. 120, fiú Sándor. Várkonyi Ferenc MÁV ü. altiszt, Déli-sor 21, leány Katalin. Horváth Sándor birtokos, Veréb-dülő 38, leány Margit. Balogh Pál ht. őrmester, Nyúlas-u. 10, leány Erzsébet. Princz István honv. s. tisztv., Faiskola-u. 7/a, leány Gizella. Kun Sándor fuvaros, Keresztszegi-u. 75, leány Julianna. Nagy István fuvaros, Bellegelő 87, leány Julianna. Farkas András kisbérlő, Perec-dülő 39/d, leány Ilona. Varga Béla adóellenőr, Hajdúnánás, fiú Ferenc. Kemény Gyula műszaki tisztv., Nagyecsed, leány Ildikó. Szabó János kereskedősegéd, Pozsonyi-út 11, fiú Zoltán. Dr Unghváry Emil MÁV s. titkár, Mártonfalva-u. 2, leány Lilla. Szabó István kályhássegéd, Magyar-u. 20, fiú Imre. Schwartz Ábrahám tollkereskedő, Nyiracsad, fiú Ernő. Szabó János dinnyekertész, Bellegelő 13, leány Veronika. Kállai Imre gazd. cseléd, Bellegelő 241, fiú Imre. Szakál Sándor takarmánykereskedő, Márton K. u. 9, fiú Sándor.

Eljegyzések: Murvai Sándor cipészsegéd, Barcaság-u. 4—Eszenyi Eszter, Pósa-u. 14. Csengeri László uradalmi főkönyvelő, Vencsellő—Ruttner Róza, Ferenc József-út 58. Daku József földbérlő, Nagycsere 113—Varga Erzsébet, Bellegelő 282.

Házasságok: Kovács Árpád földcérlő, Faragó-u. 21—Burai Julianna, Nyirmártonfalva. Dr Kiss Árpád gyak. gimn. tanár, Veszprémi-u. 8—Darkó Irén, Bessenyei-utca 14. B. Szabó András dohánygyári alk., Jókai-u. 6—Fógel Mária, Klapka-u. 15. Bajcsi Béla ht. őrmester, Csigekert-utca 21—Varga Zsófia, u. o. V. Nagy György s. művezető, Pestszentlőrinc—Kerezsi Zsuzsánna, Mikepércsi-út 81. Szabó Sándor MÁV fényező, Görgény-u. 10—Szepesi Irén, Bellegelő 245. Tóth János bádogossegéd, Báthori-u. 31—Bökönyi Margit, u. o. 44. Sirokmán József MÁV géplakatos, Hevesi-u. 7—Nagy Ilona, Sarok-u. 18. Mester Béla tanító, Csaputca 9—Bogdán Ilona, Kígyó-u. 34. Beke Béla p. ü. vigyázó. Nyirábrány—Makara Margit, Közép-u. 9. Szőke András MÁV pályamunkás—Iratosi Róza, Kishegyesi-úti szükséglakás. Szabó László operaénekes, MÁV kolónia XVIII. 2—báró Győrffy Magdolna, Nap-u. 4. Dr Kovács Zoltán p. ü. fogalmazó, vonatosztály—Ury Jolán, Ispotály-tér 6. Iván István postaaltiszt, Béke-u. 14—Oláh Ilona, Kemény-utca 4.

Halálozások: Özv. Pózsa Jánosné ref. 75 éves, Kút-u. 138. Mátyás Antal r. kat. 84 éves, Kerekes G. u. 39. Vigh Sándor ref. 62 éves, Szegényházsor 2. Budai Gizella ref. 1 éves, Bellegelő 1055. Drahos István r. kat. 79 éves, Nagycsere 107. Kasza oBrbála r. kat. 67 éves, Kishegyesi-út 40. Szőllősi Teréz g. kat. 8 hónapos, Pallag, Gazd. Akad. Kovács Ferencné ref. 81 éves, Rothermere-u. 39. Fehérvári Tibor kereskedősegéd r. kat. 29 éves, Bocskai-tér 12. Gém Borbála ref. 6 hónapos, Bocskai-tér 1. Özv. Raics Lajosné ág. h. ev. 55 éves, Ferenc József-út 43. Szaniszló Pál ref. 70 éves, Szappanos-u. 3. Haszna Mihályné ref. 32 éves, Hajnal-u. 2. Gubancsik János r. kat. 4 hónapos, Irén-u. 34. Kerek Eszter ref. 53 éves, Teleki-u. 50. Menyhárt József r. kat. 1 hónapos, Vígkedvű Mihály-u. 25. Hadarics Pál r. kat. 72 éves, Fülöp-u. 31. Kányási Gizella ref. 16 hónapos, Domokos L. u. 26.

Felhívás a 18-35 év közötti nőkhöz

A Női Önkéntes Honvédelmi Munkásszervezet Helyi Munkabizottságának Vezetősége felhívja a 18—35 év közötti nőket, hogy a Weiss Manfréd üzemekben díjazással járó honvédelmi munka teljesítésére f. hó 22-én és 23-án délelőtt 10—1 óráig Debrecen, Ferenc József-út 28. b) szám alatt jelentkezzenek.

A kiskorúak (24 éven aluliak) jelentkezése csak abban az esetben vehető figyelembe, ha jelentkezésük alkalmával szabályszerűen kiállított és két tanuval láttamozott szülői (törvényes gyám) beleegyezést felmutatják.

A munkavállalók elhelyezéséről a gyár vezetősége gondoskodik és ezért fejenként és naponként 15 fillér szállásdíjat vonnak le. Az előírt és csak jegyre kiszolgáltatandó közszükségleti cikkek a gyár részéről központilag kerülnek kiosztásra. Az egyes élelmiszereket az üzem a mindenkori maximális áron bocsátja az alkalmazottak részére. A főzés közös konyhán történik, a főzőedényeket, valamint az étkezésre szolgáló evőcsészéket is — evőeszköz kivételével — a gyár bocsátja rendelkezésre.

Egyidejűleg figyelmezteti a Helyi Munkabizottság Vezetősége a jelentkezőket, hogy a Weiss Manfréd gyár hadiüzem, így tehát a munkásnők a gyár hadiüzemi személyzeti parancsnokának fennhatósága alá tartoznak.

Üzenetek a frontról

Mayer József hadapródőrmester a P/939 tábori postaszámról üzeni Debrecenben és Ujkígyóson lakó feleségének és szüleinek, hogy jól van, egészséges, nagyon sokat gondol rájuk. Szerető csókjait küldi.

Németh Béla zászlós szeretettel köszönti feleségét és kisleányát Debrecenben. Kéri őket, ne nyugtalankodjanak, ha hosszabb ideig nem kapnak tőle levelet. Jól van, egészséges, nagyon sok szeretettel csókolja őket.

Szoboszlai Sándor szakaszvezető a K/652. tábori postaszámról üzeni Hajdúszoboszlóra menyasszonyának, keresztanyjának és rokonainak, hogy a legjobb egészségben van, ne aggódjanak érte. Sokszor csókolja, üdvözli az otthoniakat.

Balla István honvéd sok szeretettel köszönti Püspökladányban lakó feleségét, szüleit és testvéreit. Semmi baja nincs, egészséges. Kéri, gyakran keressék fel leveleikkel. Mindenkit csókol.

Békési Imre honvéd a Z/443 tábori postaszámról üzeni Hajdúnánásra szüleinek és testvéreinek, hogy semmi baja nincs. Kéri, ne aggódjanak érte. Sokszor gondol az otthoniakra, szerető csókjait küldi.

Szövetes Sándor honvéd a Z/443 tábori postaszámról üzeni Debrecenben lakó szüleinek és testvéreinek, hogy teljesen egészséges, jól érzi magát. Kéri, minél gyakrabban írjanak, mert nagyon várja otthonról a leveleket. Csókol, üdvözöl mindenkit.

Csordás István honvéd a P/787 tábori postaszámról sok szeretettel csókolja Debrecenben lakó szüleit és menyasszonyát: Orbán Erzsébetet. Jól van, egészséges, ne aggódjanak érte. Kéri, sokat írjanak.

Kátay Károly honvéd a Z/443 tábori postaszámról üzeni Hajdúszoboszlón lakó szüleinek és testvéreinek, hogy semmi baja nincs, teljesen egészséges. Kéri, gyakran írjanak. Sok csókot küld.

Eiger István honvéd az L/128 tábori postaszámról üzeni szüleinek és menyasszonyának, Katókának, hogy jól van, egészséges. Szerető csókjait küldi.

Háromszázötvenezer pengő eldorbézolása után lecsukták egy pesti aranyifjút

A budapesti rendőrség csalások és szélhámosságok miatt letartóztatta **Gebauer Ottó János** ismert budapesti fiatalembert, aki két kézzel szórta a mulatóhelyeken a pénzt, még a zenészeknek is pezsgőt rendelt. Az aranyifjúnak nagy baráti köre volt, mivel mindig ő fizette a számlát.

Az utóbbi időben a család már nem fizette a nagy költségeket és az apa kijelentette, hogy 350 ezer pengőt adott már a dorbézolásokra, de tovább már nem fizet.

A mulatós aranyifjú újabb adósságokat csinált, szélhámoskodott, csakhogy pénzt szerezzen. A feljelentések alapján az egyik divatos mulatóhelyen tartóztatták le. Ragyogó, szép fiatal nővel ült a páholyban, amikor a detektív „kiemelte" és egyenesen a fogdába vitte.

— **Japánban nemrég házasságközvetítő automatákat vezettek be.** Egy pénzdarab bedobása ellenében az automatából egy csomó fényképet lehet „vételezni" olyan leányokról, akik ugyancsak automata közvetítéssel akarnak férjhez menni. Az automata egyúttal a házasulandó hajadonok életkoráról és hozományáról is felvilágosítást nyujt. Ha a feleséget kereső férfiaknak a leányok közül valamelyik megtetszik, akkor az automata-részvény társasághoz fordul, mely megfelelő díjazás fejében a bemutatásról is gondoskodik. Az érdekes kezdeményezés állítólag kitünően bevált és máris nagy népszerűségre tett szert.

— **Európa naponkint négy milliárd gyufaszálat éget el,** amelynek előállításához 800.000 köbméter fára és 420 000 kilogram foszforra van szükség.

SZEGÉNYSEGÉLYEZÉSRE ADOMÁNYOKBÓL BEFOLYT a városhoz összesen 11.575 pengő. Ebből közsegélyre 5061 pengőt, eseti segélyekre 1781 P, szükséglakásokra 157 P-t adtak ki. A napközi otthonokban 309 gyermeket gondoztak. A szociális ügyosztály 123 484 P hadisegélyt utalt ki. Közgyógyszerellátásban részesült 798 családfő 1298 családtaggal, kiadtak 1660 gyógyvevényt. 1264 környezettanulmányt végeztek egy hónap alatt. 15 házasuló pár 14.600 pengő házassági kölcsönt kapott.

A KÖZTEMETŐBEN a mult hónapban 62 temetésre adtak engedélyt olyan elhantolásra, amikor felekezti temetőkből szállítottk át holttesteket. 239 temetés történt, ebből közköltségen 63 volt.

— **Az államvasutak igazgatósága közli, hogy a közszolgálati hivatalnokok gyermekei részére** június 15-től szeptember 15-ig terjedő évnegyedre kiadott arcképes igazolványok érvénytartamát november 8-ig bezárólag meghosszabbítja.

— **A templomtoronyban akasztotta fel magát egy építész.** Különös öngyilkosság történt a felsőbácskai Horgos községben. Savanya István 42 éves vagyonos építési vállalkozó a katolikus templom tornyában akasztotta fel magát. Az építési vállalkozó már évek óta betegeskedett. Arra panaszkodott, hogy lüktetést érez az agyában. Betegsége feletti elkeseredésében mind több alkoholt ivott. A kérdéses alkalommal a kora reggeli órákban felment a templomtoronyba javítást végezni. Úgy látszik útközben a harangokról lelógó kötelek keltettek benne veszedelmes képzettársítást. Régebben készülhetett az öngyilkosságra, mert beszélt is róla, hogy öngyilkos lesz. Levetette cipőjét, majd krétával búcsúlevelet irt a torony falára és egy kőművesszinórra felakasztotta magát. Mire rátaláltak, halott volt.

— **Ismeretlen cigány megtámadta és fejbeverte.** Oláh Imre 27 éves Tegez-utca 44. szám alatti lakost, amint hazafelé ment az esti órákban, egy ismeretlen cigány megtámadta és tompa tárggyal fejbeverte. Súlyos sérüléssel a sebészeti klinikára szállították.

Gyászrovat

Kerek Eszter 53 éves korában elhunyt. Temetése szerdán délután ½5 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozó teréből ref. szertartással. Lakás: Teleki-u. 50. Dankó temetkezés.

Szabó Sándor 2 hónapos korában elhunyt. Temetése szerdán délelőtt 11 órakor lesz a köztemető IV. ravatalozójából. Dankó temetkezés.

Pásztori Mária magántisztviselőnő 17 éves korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután ½5 órakor lesz a köztemető II. A) ravatalozó teréből görögkatolikus szertartás szerint. Lakás: Kászon-u. 9. Dankó temetkezés.

Éles Csaba 2 hónapos korában elhunyt. Temetése csütörtökön délután 2 órakor lesz a köztemető III. ravatalozó teréből ref. szertartás szerint. Lakás: Wolaffka-u. 6. Dankó temetkezés.

— **Négyhavi fogház kormányzósértésért.** A debreceni törvényszék Fövenyessy-tanácsa előtt kormányzósértés vádjával állt Horgos Barnabás 32 éves erdőbényei lakos. A terhelő tanuvallomások alapján a törvényszék Horgos Barnabást négyhavi fogházbüntetésre ítélte. A vádlott az ítéletet megfellebbezte.

— **Valótlan hírek terjesztésének vádjával** került a vádlottak padjára Wiesel Albert debreceni ügynök. A terhelő tanuvallomások után a védő újabb tanuk kihallgatását kérte. A törvényszék az inditványnak helyt adott és a tárgyalást elnapolta.

NYILT-TÉR

Megvettem Kiss Sándor Szent Anna-utca 36. sz. alatti étkezde berendezésének egyes részeit, az esetleges hitelezőit kérem követeléseiket 3 napon belül bejelenteni. **Szilágyi Antalné,** Bujdosó-u. 31.

KÖZGAZDASÁG

Hartl János korszerűen berendezte s ünnepélyesen megnyitotta kibővített cukorkaüzemét

Szeptember huszonegyedike nevezetes dátum a **Hartl János** cukorkaüzemének történetében. Nevezetesen Honvédhuszárezred-utca 66. szám alatt levő saját helyiségében ezen a napon nyitotta meg **Hartl János** újonnan s teljesen korszerűen berendezett és kibővített üzemét.

Az ünnepélyes aktuson Debrecen közgazdasági életének illusztris képviselete jelent meg. Ott voltak: dr **Radó Rezső** m. kir. kormányfőtanácsos, az iparkamara miniszteri biztos-főtitkára, a debreceni ipartestület részéről **Galamb Ferenc** elnök és **Szendrey Sándor** alelnök, a Debreceni Kereskedő Társulattól **Ganovszky Lajos** alelnök, a Baross Szövetség vezetőségéből vitéz dr **Dávid Géza** elnök, **Ujvárossy Dezső** társelnök, **Kovács János** igazgató, továbbá dr **Hollóssy Andor** egészségügyi tanácsos, **Juhász László** nagykereskedő, **Bardócz Kálmánné,** vitéz **Nagy József, Kovács Lajos** és még mások a fűszerkiskereskedők köréből, a városi világitási vállalat kiküldöttei és még számosan. Dr **Orosz Árpád** városi tb. tanácsnok elfoglaltsága miatt levélben mentette ki távolmaradását és fejezte ki jókivánságait.

Hartl János bemutatta a díszes társaságnak az üzem egész működését, amig a nyerscukorból ízlésesen csomagolt, pompás, ízes cukorka lesz. A nagy érdeklődéssel kisért demonstráció után dr **Radó Rezső** m. kir. kormányfőtanácsos, az iparkamara miniszteri biztosfőtitkára emelkedett szólásra. Hartl János — úgymond — a legnehezebb időkben modernizálta, fejlesztette üzemét. Ehhez nagy bátorság kellett s ezért külön elismerés illetheti meg. Most kevés a nyersanyag, de lesz idő, amikor ez a példát mutató akaraterő meghozza megérdemelt gyümölcsét. A legjobbakat kivánta a szép ipari üzem további sikeres működéséhez.

Galamb Ferenc ipartestületi elnök szintén örömmel látja és üdvözli a magyar élniakarásnak ezt a szép példáját. A magyar közéletnek meg kell szokni, hogy ne csupán a nagyvállalatokban gyönyörködjék, hanem lássa és méltányolja a keresztény kisiparosoknak nemes törekvését is, amellyel versenyre kellnek a gyáriparral. Az ipartestület a legmesszebbmenőleg támogatja s különösen megbecsüli azokat, akik ilyen vérzivataros időkben is alkotni tudnak.

Hartl János hálás szavakkal adózott a szives buzdító és bátorító szavakért. Elmondotta, hogy hosszabb időt töltött külföldön Berlinben, Drezdában stb. s 1924-ben Bécsből került az ország egyik legnagyobb gyárához: a magyar cukoripar érdekeltségéhez, a Magyar Cacao és Csokoládégyárhoz, ahol kilenc éven át volt üzemvezető. A külföldön és belföldön szerzett nagy gyakorlati tapasztalatokkal s a legnagyobb ambicióval jött Debrecenbe, ahol átvette a Nyugati-utcán működött Apolló cukorgyárat, amelyet átformált, majd pedig most nagy áldozatokkal korszerűen berendezve és kibővítve áthelyezte ide a saját házába. Itt, mihelyt a nyersanyagban is meglesznek a kivánatos adottságok, megmutathatja, hogy ebben az iparágban mit lehet és mit tud produkálni. Köszönetet mond mindenkinek, akik segitségére voltak és vannak, de legfőképpen a fűszerkereskedőknek, akik támogatásukkal nagymértékben hozzájárultak az üzem fejlődéséhez. Ezután is csak az lesz az elve: a legjobb árut adja a legjutányosabban! Reméli, hogy ez a kibővített üzem a nyersanyagellátásban is méltányos elbánásban fog részesülni s így e nehéz viszonyok között a lehetőségekhez képest teljesítheti feladatát: a kereskedelmen keresztül a közönség kiszolgálását és munkásainak foglalkoztatását.

Dr **Hollóssy Andor** egészségügyi tanácsos a fogyasztóközönség részéről szólalt fel. Rámutatott arra, hogy egy férfi nagyot alkotni csak akkor tud, ha egy megértő, támogató hitves áll az oldalán. Őt köszönti Hartl Jánosné személyében.

Vitéz dr **Dávid Géza,** a Baross Szövetség elnöke kiemelte a Hartl János igen érdemes iparos közéleti tevékenységét. Elnöke az ipartestület cukrászszakosztályának, de emellett élén áll a Baross Szövetség cukrászszakosztályának és sokat dolgozott kartársai érdekében, valamint azért, hogy a tisztes ipari munka megbecsülését elhintse a közönség körében is. Szociális és hazafias téren is mindig áldozatkészséget tanusitott testvéreivel együtt. Meleg szeretettel üdvözli őt a Baross Szövetség nevében.

Ezután még sokan gratulálták **Hartl Jánosnak** és nejének, akik a legnagyobb figyelmességgel fogadták a díszes vendégsereget.

Az országszerte ismert és elismert **Hartl-cukorkák** pedig most már ebből a modern üzemből indulnak útjukra, hogy még fokozzák, erősitsék jó hirnevét ennek a derék debreceni vállalatnak.

A vaselosztó bizottság megalakítása Debrecenben

Értesítem a város közönségét, hogy a 380.000—1943. Ip. M. számú rendelet 12. §-a alapján Debrecen sz. kir. város közigazgatási területére kiterjedő működési körrel a vaselosztó bizottságot megalakítottam.

A bizottság elnöke dr **Kapros László** fogalmazó.

Mindazok, akik melegen, vagy hidegen hengerelt, vagy húzott rud- idom- és abroncsacélt 3 milliméternél vastagabb acé'le.. ezt, bútorrugót, mindenféle vas- vagy acélhuzalt (vashuzalt), sodronyszeget, kerékcsinacélt, illetőleg kerékráfvasat (kerékcsinvasat), lópatkoló acélt, ideértve a félkész állapotban levő lópatkót is (lópatkoló vasat) kívánnak vásárolni, a vásárolni kívánt cikk megnevezése és annak mennyiségének feltüntetésével írásban kérelmezzék a vaselosztó bizottságtól. A beadványok az elsőfokú közigazgatási hatóság iktató hivatalába (Kossuth-utca 20. fsz. 33) adandók be. A beadványok bélyegmentesek. Polgármester.

•

A polgármester a vaselosztó bizottság elnökévé dr **Kapros László** fogalmazót, tagjaivá: hivatalból taggá dr **Veress Géza** főjegyzőt, a gazdasági ügyosztály tanácsnokát, akadályoztatása esetére hivatali helyettesét, többi külső tagokul **Csáky Jánost**, a mezőgazdasági bizottság elnökét, id. **Varjassy Imrét**, a kovács és kerékgyártó szakosztály elnökét és **Demény Dezső** fuvarost nevezte ki.

A kőművesiparosság vasanyag szétosztása

Nagy József kőműves elnökletével népes ülést tartott tegnap este a kőművesiparosok szakosztálya. Az elnök felhívta a tagokat, rendezzék hátralékukat, mert csak akkor kapnak nyersanyagot. Vasárnap délelőtt 9 órára rendkívüli ülést hivott össze, hogy mindenki mielőbb megkaphassa a vasanyagát. Debrecen részére 2000 kiló szeget utaltak ki 21 szakma részére. Vashuzalból 240 jegyet kaptak egyenként 5 kilóval, ebből 10 százalék a kőműves szakosztályé, szegből 800 félkilós utalványnak az 5 százalékát osztják ki maguk között.

A képesített kőművesmesterek 6 százalék, az építészek 6 százalék, az építőmesterek 5 százalék, a kárpitosok 7 százalékos arányban kapták a szeget.

Az elosztási kulcsot csak azért nem fellebbeztek meg, mert így a kiosztás elhúzódott volna, de remélik, a következő hónapban orvoslást kapnak. Az utalványra mindenki olyanméretű szeget vásárol, amilyenre legsürgősebben szüksége van.

Akik két iparral bírnak, csak az egyikre vehetnek igénybe vasanyagot.

A kovácsipar nehézségeiről és az utánpótlásról tárgyalt a kovácsszakosztály

A kovácsmesterek szakosztálya népes és nagyon fontos ülést tartott tegnap este ifj. *Varjassy* Imre elnöklésével. Két fontos ügyet vitattak meg: a vaselosztást, melynek létrejövetele éppen a debreceni kovácsszakosztály üléséből indult ki. Minden mester és segéd 1—1 pontot számít, a tanonc félpontot és ilyen alapon részesítenek mindenkit nyersvas anyagban. A szakosztály összesen 130 pontnyi vasat kapott. Ráffvasból 200 jegyet á 25 kg, vegyes vasból 50 jegyet, patkóból 45, szegből 40 jegyet egyenként 25 kilóval, huzalból 16.8 jegyet á 50 kilóval.

A szakosztály a vasanyagból rudvasból 55.8 százalékot kapott, bár a lakatosok 70 százalékot maguknak kértek.

Tárgyalta a szakosztály a jegyzőválságot. A régi jegyző lemondott, újat fognak majd választani.

A hadbavonultak segélyezésére havonként és fejenként egy pengőt fizetnek be. Gyűjtést indítanak a hadiárvák támogatására is.

Ifj. *Varjassy* Imre javaslatára megállapítják minden hónapban közös megbeszélés alapján az irányárakat, melyek a munkabérekhez és az anyagárakhoz igazodnak. *Juhász* János, *Magyar* János szólaltak fel.

Nagy vitát váltott ki a munkáskérés, melyhez *Prém* Miklós, *Kecskés* István, *Sós* Sándor szóltak hozzá, egyben érintve az egyes munkanemek árait is. Megállapodtak abban, hogy most egy patkó 5 pengő, hármas ráfhúzás 15—20 P.

Kifogásolták a munkások és tanoncok viselkedését s ifj. Varjassy azt az érdekes tervet vetette fel, hogy a mesterek egy-egy szakosztályi ülésre hozzák magukkal segédeiket és tanulóikat és itt felvilágosító megbeszéléseket tartsanak velük.

Ifj. *Varjassy* a munkásutánpótlás nagy kérdését vetette fel. A 88 mester mellett mindössze 23 segéd dolgozik, ugyanennyi tanonc már nincs a szakmában. Javaslatára kimondták, hogy megkeresik a községi elöljáróságokat, csináljanak propagandát, hogy a falusi fiuk jöjjenek kovácsmesterséget tanulni, mert ez a gazdáknak is nélkülözhetetlen iparág.

Pető László azt javasolta, kérjék a minisztertől, hogy 17 éven aluli fiut se gyárakban, se kifutónak ne lehessen felvenni, mert így a szülők majd iparosnak adják gyermekeiket és nem az lesz a fő, hogy ha semmi sem lesz belőle, de most pillanatnyilag keressen.

Kecskés István is felszólalt e kérdéshez.

Kimondták, hogy a hadbavonultak családjait havi 50—100 pengővel támogatják.

—oOJOo—

Debreceni állatvásár

A hétfői sertésvásárra csak soványsertést hajtottak fel, számszerint 215 darabot, melyből eladásra került 124 darab, a hivatalosan megállapított árakon. — Választott malac páronként 130—180 pengő. Kecske felhajtás 12 darab, eladás 4 darab. Ára darabonként 150—260 pengő.

A keddi állatvásárra 281 darab lovat hajtottak fel, gazdát cserélt 143 darab. Árak: vágóló 190—475 pengő, sillány igásló 380—710 pengő, közepes igásló 720—1450 pengő, jó igásló 1500—2800 pengő. — **Szarvasmarha felhajtás 539 darab, eladásra került 395 darab. Árak: I. rendű vágó ökör 220 fillér, élősúlyban kilónként. II. rendű 200 fillér, III. rendű 180 fillér, csontozni való 150 f. Bika I. rendű 215 fillér, II. rendű 195 fillér, III. rendű 175 fillér, csontozni való 145 fillér. Tehén I. rendű 210 fillér, II. rendű 190 f., III. rendű 170 fillér, csontozni való 150 fillér (6 százalék levonással). Szopósborju I. rendű 240 fillér, II. rendű 210 fillér, ökör, tinó 250—340 fillér Fejőstehén darabonként 1000—2300 P-ig. Az irányzat lanyha.**

SESZTINA LAJOS
vasnagykereskedés
DEBRECEN, FERENC JÓZSEF-UT 23.
Cégtulajdonosok:
Sesztina Nagybákay Jenő és Nagybákay Antal
Ipari, mezőgazdasági és háztartási vasáru cikkek nagy raktára. Lég- és gázvédelmi cikkek beszerzési helye.

SPORT

Debreceni siker a hadtest levente kerékpáros versenyen

Vasárnap reggel a Böszörményi úton szépszámú érdeklődő közönség gyült egybe, hogy tanúja legyen a hadtest levente kerékpáros verseny döntő futamainak. A versenyen az ebbe a kerületbe tartozó levente egyesületek indították el leventéiket és csapataikat. Igy ott láttuk a rajtnál Püspökladány, Hajdúnánás, Hajdúböszörmény, Biharnagybajom, Sárrét, Hajdúszoboszló és Debrecen legjobbjait. A döntőkön induló levente versenyzők nagy felkészültségről tettek tanuságot s idejük és teljesítményük minden dicséretet megérdemel. A pontosan kilenc órakor kezdődő verseny részletes eredményei a következők:

I. korcsoport, 6 kilométeres egyéni versenyben első Lukács Debrecen 1 perc 5 pont. 2. Nemes Sárrét 16 perc 3 pont. 3. Kovács Hajdúszoboszló 16 perc 30 mp. 2 pont. 4. Aponyi Püspökladány 19 perc 1 pont.

II. korcsoport, 12 kilométeres egyéni versenyben 1. Földi Debrecen 25 perc 30 mp. 5 pont. 2. Gicej Hajdúnánás 25 perc, 35 mp. 3 pont. 3. Barbóc Hajdúszoboszló 29 perc 55 mp. 2 pont. 4. Tőkés Debrecen 31 perc 15 mp. 1 pont. 5. Biró.

Gyorsleventék 50 kilométeres egyéni versenyében első Bogdándi Debrecen 1 óra 42 perc 5 pont, 2. Rimóczi Debrecen 1 óra 42 perc 02 mp 3 pont. 3 Gergely Debrecen rajta 2 pont. 4. Németh Debrecen 1 óra 42 perc 30 mp. 1 p. 5. Szanyi Debrecen 1 óra 45 perc, 1 pont. 6ó Szász Debrecen 1 óra 50 puerc, 30 mp. 1 pont. 7. Papp 1 óra 52 perc 1 pont.

III. korcsoport 30 kilométeres rajversenyben első Debrecen 1 ó. 04 perc 5 pont. 2. Püspökladány 1 óra 15 perc 3 pont. 3. Hajdúböszörmény 1 óra 17 perc. 4. Hajdúnánás 1 óra 19 perc.

Pontversenyben első Debrecen 29 ponttal 2. Hajdúnánás 4 p. 3. Hajdúszoboszló 4 ponttal. 4. Püspökladány 4 ponttal. 5. Biharnagybajom 4 ponttal. 6. Hajdúböszörmény 2 ponttal.

A verseny mintaszerű és zavartalan megrendezése a városi levente parancsnokság érdeme.

Összeállították Kelet atléta csapatát, mely vasárnap Nagyváradon szerepel Délkelet csapata ellen

Elsőnek írta meg a »Debrecen«, hogy szeptember 26-án Nagyváradon nagyszabású atlétikai viadalt bonyolítanak le Kelet és Délkelet atléta csapatainak résztvételével. Ezeket a találkozókat mindig nagy érdeklődés szokta kisérni, hiszen a két kerület atléta együttese szinte egyforma erőket képvisel s igy kettőjük között a verseny mindig nyilt szokott lenni. Az idei évben a keleti kerület látható fejlődéséről tett tanuságot s a jelenlegi válogatott együttest képesnek tartjuk arra, hogy Nagyváradon is legyőzze Délkelet egyébként kiváló erőt képviselő csapatát.

Kelet csapatát *Czuna* Ferenc kerületi vezető tegnap állította össze, mely a következő:

100 és 200 m-es sikfutás Bartha (Szolnoki MÁV), Török (Szolnoki MÁV), Bányai (Ny. VSC), Bodnár (Szolnoki MÁV). 400 m-es sikfutás: Bartha (Szolnoki MÁV), Bányai (NyVSC). 800 és 1500 m-es sikfutás Kovács Mihály (NyVSC), Cserny (Szatmárnémeti VSE), tartalék: Magyar (Szolnoki MÁV). 5000 m-es sikfutásban: Simon (Szolnoki MÁV), Barna (Szolnoki MÁV). 110 és 400 méteres gátfutásban: Bécsi (NyVSC), Ramminger (Szatmárnémeti VSE), tartalék: Szabó (Szolnoki MÁV). Magasugrásban dr. Kapros László (DEAC), Szabó (Szolnoki MÁV). Távolugrásban: Fikly (NyVSC), Berta (DEAC), tartalék: Kapros László dr. (DEAC). Hármasugrásban: dr. Kapros László (DEAC), Fikly (NyVSC), tartalék: Berta (DEAC). Rúdugrásban: dr. Boda Ferenc (Debr. EAC), Bodnar (DGASE). Súlydobásban: dr. Boda Ferenc (DEAC), Divinyi (NyVSC). Diszkoszvetésben: dr. Boda Ferenc (DEAC), dr. Illyés (DEAC), tartalék: Divinyi (NyVSC). Kalapácsvetésben: Sándor Nándor (DEAC), Mészáros (DVSC), Gedeon (DVSC). Gerelyhajításban: dr. Boda Ferenc (DEAC), Bánki (DEAC). A svédváltóban szereplő atlétákat a verseny előtt jelöli ki a kerület vezetője.

Az atléták vasárnap reggel öt órakor indulnak Nagyváradra és már este vissza is érkeznek. Kelet csapatát *Czuna* Ferenc kerületi vezető vezeti Nagyváradra.

Véget ért a debreceni postaaltisztek házi tekeversenye

A Postás Sport Egyesület kebelében működő altiszti tekéző csapata szombaton este fejezte be háziversenyét. Az eredmény kihirdetése ünnepélyes keretek közt történt, melyen megjelent dr. *Kulcsár* Bertalan postafőigazgató, *Kovács* Lajos postaigazgató, dr. *Rácz* Kálmán postatanácsos, az egyesület elnöke, dr. *Bátonyi* Béla p. titkár, az egyesület, főtitkára, *Toronyai* Géza postatanácsos, dr. *Kuzma* László, dr. *Valenta* Pál postatitkárok, *Sebestyén* Miklós főfelügyelő, *Rácz* Sándor postafőellenőr és *Nagy* József segédhivatali főnök, valamint *Kovács* József ref. lelkész, mint a Ref. Olvasókör elnöke.

Az altiszti kar részéről *Garabuczi* János csapatkapitány vezetésével mintegy 120-an jelentek meg.

Az ünnepélyt dr. *Rácz* Kálmán, az egyesület elnöke nyitotta meg. Megnyitó beszédében kiemelte a tekesport jelentőségét és hangoztatta, hogy az altiszti kar működését minden időben a legnagyobb támogatásban részesítette és a jövőben is részesiteni fogja, mert összetartásban az erő és csak igy lehet elérni azt, hogy ép testben ép lélek legyen.

A verseny és díjkiosztási ünnepély megrendezéséért *Garabuczi* János csapatkapitánynak és Pocsai Gyula I. jegyzőnek köszönetet mondott.

Ezután felkérte Garabuczi János csapatkapitányt, hogy ismertesse a verseny eredményét. Garabuczi János megemlékezett a postaaltiszti tekecsapat 1943. évben elért szép eredményeiről és felolvasta a most lefolyt idényzáró háziversenyének eredményeit, amely szerint 1. Bárány Károly (93 fával), 2. Pallás Lajos (87 fával), 3. Dombi Sámuel (ugyancsak 87 fával), 4. Pávai Károly (86 fával), 5. Szabó Sándor 71 fa eredménnyel. A felsorolt helyezettek érem díjazásban részesültek. Bárány és Pallás, mint az 1943. év legeredményesebb tekejátékosai, az egyesület bronz plakettjét is megkapták. Ezután Kovács József ref. lelkész emelkedett szólásra és beszédében örömének adott kifejezést afölött, hogy a postaaltiszti karnak lehetőséget nyujthatott a tekepálya rendelkezésre bocsátásával a fenti szép eredmények elérésére. Kijelentette, hogy *a homokkerti református olvasókörnek egyedüli célja összetartásra nevelni a magyarságot és ezért az olvasókörnek vallaskülönbség nélkül minden magyar ember szeretettel látott vendége.*

Az ünnepély után a társaság a késő esti órákig kellemes hangulatban együtt maradt.

—oOJOo—

A Szárnyaskerék tekeversenye

A Szárnyaskerék tekepályáján az e hó 15-én nagy érdeklődéssel megindított tekeverseny kellő ütemben folyik. Az egyéni versenyben a következő helyezéseket jelenthetjük. Teli találat: 1. Szabó Pál, 2. Faragó Gábor, 3. Kecskés József. Tarolás: 1. Namosi László, 2. Fejes József, 3. Szabados László. Váltó tarolás: 1. Buday Gyula, 2. Legeza Gergely, 3. Szabó Pál. Figuránál: 1. Mészáros Ferenc, 2. Matkó Ferenc, 3. Mező József.

Az igen értékes versenydijak beszereztettek s azok a Szárnyaskerék helyiségében megtekinthetők. Pénteken este 8 órakor a csapatverseny beállitására kéri a vezetőség, hogy a verseny résztvevői vezetőikkel együtt pontosan megjelenni szíveskedjenek. A versenyt továbbra is Pataky János csapatkapitány ügyszerető segitőtarsaival fáradhatatlan pontossággal vezeti s a versenyre az érdeklődőket s a sport barátait szives örömmel meghivják.

—ó—a

—oOJOo—

Vasárnap az NB I-ben a következő bajnoki mérkőzéseket bonyolítják le a csapatok: Szolnok—Ujvidék, vezeti: Endrődi. Ferencváros—Gamma, vezeti: Kohalmi. BSZKRT—Kispest, vezeti Lantos. S ZVSE—DIMAVAG, vezeti: Thomas dr. SALBTC—Kolozsvár, vezeti: Szigeti. Vasas—DVSC, vezeti: Rengei. Nagyvárad—Csepel, vezeti: Szőke II. Ujpest—Elektromos, vezeti: Kékesi.

Az NB II. Keleti csoportjában a Törekvés áll az élen s utána következik a Szentlőrinci AC, melyben a középcsatár a huszonötezer pengős Deák. A déli csoport vezető helyén az NB I.-ből kiesett Szeged áll. Az Északi csoportban az Ungvári AC, Gázgyár és a Kassai Rákóczi 6—6 ponttal áll a tabella élén. Ebben a csoportban az SK Rusj jelenleg a tizedik. A Nyugati csoportban a Soproni VSE vezet, de közvetlen utána a helyezések: 2. Kaposvarri Rákóczi, 3. ETO, 4. MAVAG, 5. Szombathelyi FC, 6. Haladás. Nem is olyan rossz csoport, mert mind az első hat klasszist képviselő együttes s beleszólhat a bajnokság kérdésébe.

A Szilárd—Mihók volt DVSC-jobbszárny ismét jól szerepelt a Székelyföldi MÁV csapatában, mely a BVSC ellen 1:1-re játszott. A marosvásárhelyiek egyetlen golját Szilárd átadásából Mihók lőtte.

Az NB II. heti legjobb tizenegyében a jobbszélső helyére a Bocskay volt szélsője, Markos Imre került be. A tartalékcsapat balösszekötő helyét szintén volt Bocskai, majd DVSC játékos foglalja el, Berecz »Csicsó« személyében. Az első csapat csatársora a következő: Markos (Zentai AK), Zörgő (Ganz), Toth (Ózdi VTK), Dóri (Törekvés), Nagy (Szeged). Nem is olyan rossz támadósor.

Thomas Henrik dr, a kiváló debreceni játékvezető vezeti vasárnap Szegeden az SZVSE—Diósgyőri MÁVAG NB. I. bajnoki mérkőzést.

A vasárnap lejátszott NB III Szamosvidéki csoportjának eredményei a következők: D. Villanygyár—Szatmárnémeti Törekvés 1:1, Szatmárnémeti VSE—Debreceni VSC II. 4:2, Püspökladányi MÁV—Szatmárnémeti SE 3:1, Nagyváradi MÁV—Érmihályfalva: LE 4:1, Nagyváradi Törekvés—Jó Szerencsét 4:3.

A DVSC vasárnap Budapesten a Vasas csapata ellen játszik bajnoki mérkőzést. A Diósgyőri MÁVAG ellen győztes csapaton csak annyi változás lehetséges, hogy Szilágyi esetleg helyet kap a csatársorban s Tisza hátra megy fedezetnek. Ebben az esetben a következőképpen állna fel a DVSC: Nagy — Csokai, B. Nagy — Tisza, Nagy II., Zilahy — Komlóssy, Szilágyi, Sidlik, Mester, Ille.

Dr. Kiss György, a hadtest levente labdarugó kapitány Bu-

dapestre távozik az Országos Levente Labdarugó Kapitánysághoz. A hadtest kapitányi tisztséget dr. Csaba János vette át.

Lengyel József dr. vezeti vasárnap a Miskolci VSC—Dunakeszi Magyarság NB II. bajnoki mérkőzést, melyet Miskolcon játszanak le.

Az amatőrbajnokságban a Tiszthelyettesek újra szép győzelmet arattak és ezzel csak biztosabbá teszik vezető helyüket a kerületi bajnokságban. A Hajdúböszörményi ISE ellen 7:1 arányban győztek. A további eredmények során a Karcagi LE a Nyíregyházi VSC II. ellen 7:3 arányban győzött. A MOVE Szabolcs II. a Derecskei MOVE-t 5:0 arányban lépte le. PMAV a Villanygyár II-t 3:2-re győzte le.

Vasárnap Debrecenben két NB III-as bajnoki mérkőzést játszanak le. A DVSC sporttelepén rendezik meg mindkét mérkőzést, melyen Debrecen két NB III-as csapata a DVSC II. és a D. Villanygyár látja vendégül a nagybányai Petrozsény illetve a bajnokságban vezető Nagyváradi MAV csapatát s játszik velük bajnoki mérkőzést. A DVSC II.—Petrozsény és a Villanygyár—Nagyváradi MÁV mérkőzéseken kívül még a következő mérkőzéseket játszák le: Nagykárolyi AC—Püspökladányi MÁV, Szatmárnémeti SE—Nagyváradi Törekvés, Nagybányai Jó Szerencsét—Szatmárnémeti Törekvés, Érmihályfalvai LE—Szatmárnémeti VSE.

Vasárnap Debrecenben szerepel a Testvériség kézilabda csapata s a DVSC ujonnan alakult kézilabdacsapatával játszik barátságos mérkőzést. A debreceni közönségnek először lesz alkalma kézilabda mérkőzésben gyönyörködnie s minden valószínűség szerint szép, élvezetes sportot és izgalmas küzdelmet fog hozni a két csapat találkozása, melyre mindkét együttes nagy edzésekkel készül.

Az amatőrbajnokságban vasárnap Debrecenben a Dohánygyári pályán lesz teljes üzem, mert három mérkőzést játszanak le a csapatok. A DMTE—Püspökladányi MÁV II., DEAC—D. Villanygyár II. és Tiszthelyettesek—Karcagi Levente bajnoki mérkőzések lesznek, míg a többi csapatok mérkőzései Derecskén, Mátészalkán és Nyíregyházán lesznek, ahol a Derecskei MOVE—Hajdúböszörményi ISE, Mátészalkai LE—MOVE Szabolcs II és NyVSC—Bihari Turul csapatai vetélkednek majd a győzelemért.

Novák Ilonka három új országos csúcsot állított fel. A vasárnap lezajlott úszóversenyen Novák Ilonka az 500 méteres gyorsúszásban 7 perc 35.7 mp-cel, 800 méteres gyorsúszásban 12 perc 25.6 mp cel, 1000 m-es gyorsúszásban pedig 15 perc 37 mp-cel új országos csúcsokat állított fel.

APRÓHIRDETÉSEK

MAGÁNNYOMOZÓ (54)

GALOCSY legrégibb magánnyomozó megfigyelései, nyomozásai diszkrétek, eredményesek. Zöldfa u. 3. szám. Telefon: 28-72.
54—1576 12 3.

JÁNOSSY magánnyomozó bizalmasan nyomoz és megfigyel, Virág u. 21. telefon: 23-78.
54—764 11. 9

KOSZTOLÁNCZY magánnyomozó megfigyel, nyomoz. Lorántffy u. 19.
958 9. 30

ALKALMAZÁST NYER FÉRFI VEGYES (2)

NYUGDÍJAST, ki gyümölcsös kezeléséhez ért, keresek, Debrecenhez közeli vasútállomás melletti, cca 5 hold gyümölcsös, fél hold szőlő és köztes részes művelésére. Szerény lakás van. Értekezni: Fényes ügyvéd, Piac u. 75.
2—498

FIATALEMBER állandó munkára felvételetik, Vastelep, Hatvan u. 62. sz. 2—786

KISZOLGÁLÓ mindenes fiú, számolni tudó, felvételetik, III oszt resti
2—787

KOCSIST, fakereskedésbe felveszek azonnal Pencz, Széchenyi és Kürtös u. sarok.
2—805

TIMÁR napszámosokat felveszek, Vigkedvű Mihály u. 46 2—581

GAZDAS. ÁLLÁS FÉRFI (26)

MAJOROST felveszek, Szabados, Timár u. 29., délután 1—2 között.
26—753

IPARI FÉRFI (33)

FODRÁSZ segédet kisegítőnek felvesz Lusztigné, Pásti u. 2. 33—714

EGY erős kézimunkás, vagy gyenge felvételtik, Páter úriszabó, Simonffy u. 1. sz.
33—576

ASZTALOS segédet bútormunkára felveszek, Széchenyi u 29.
33—801

FELVESZEK egy ostya sütő legényt, betanítom, heti kereset 60 P és kifutót azonnal. Marx.
33—799

MÉZESKALÁCSOS tanulót és segédet fizetéssel felveszek, Széchenyi u. 81. 33—796

VILLANYSZERELŐ segédet és műszerészt azonnalra felveszek Nánássy rádió üzlet, Ferenc József út 85 üzlet.
33—818

FÉRFI fodrász segédet legmagasabb fizetésre felvesz Balogh, Hatvan u. 69. sz. 33—580

MŰSZERÉSZ segédet felveszek, Nagy, Árpád-tér 23. 33—812

TANULÓFIÚ (64)

TANULÓNAK, fiút, — vagy leányt, fizetéssel felvesz szücsszalon, — Szent Anna u. 8.
64—809

KIFUTÓFIÚ (49)

KIFUTÓ fiut felvesz Török festékkereskedő Cegled u. 20. 49—584

KIFUTÓT azonnalra keres Krayer festéküzlet, Csapó u. 13. 49—789

MEGBIZHATÓ kifutó fiút azonnal felvesz Hangya, Jánosi u. 19.
49—774

KIFUTÓ fiút felvesz Török festékkereskedés Cegléd u 20. 49—821

JÓCSALÁDBÓL való kifutófiú azonnal felvételtik, Frank úridivat, Arany Bika. 49—807

ERŐTELJES kifutót felvesz Ungváry, Honvéd u. 29 Viola utca felőlj bejárat. 49—811

ALKALMAZÁST KERES FÉRFI (1)

KÁDÁR mesterségben elhelyezkednék, jó gyakorlattal. Cím: Faragó u. 1. sz. 1—803

ALKALMAZÁST NYER N. VEGYES (4)

KÖZELLAKÓ munkaszerető hadiözvegy titkárnő, kocsiban ülő rokkanthoz ajánlkozhatik. Kulcsár katonai cikkek.
4—781

CSOMAGOLÓ nőket felveszünk, Skót Magyar Részv. Társ. Külsővásár tér 15. 4—792

NAGYOBB leány, fűszerüzletbe felvételtik — Tóth Árpád u. 69.
4—761

ÁLLANDÓ mosónőt és szállodai takarítónőket felvesz a Turul szálló, Piac u. 67. 4—820

IRODAI NŐ (34)

KERESZTYÉN gép- és gyorsírónőt keresek, irodai gyakorlattal. — Ajánlatokat fizetési igény megjelölésével a kiadóba kérem. „Építőanyag szakma" jeligére.
34—311

IPARI NŐ (31)

ÖNÁLLÓA Ndolgozó segédlányt felveszek, — Bencze szalon, Piac u. 61. sz. 35—578

TANULÓLEÁNY (63)

VARRODÁBA tanulólányokat fizetéssel felvesz Orosz Miklósné, Péterfia 38. 63—754

TANULÓLEÁNY (47)

KIFUTÓLEÁNY, gyógyszertárba felvételtik, Szent Anna u. sarok. 47—797

Háztartási alkalmazott mindenes (30)

BENTLAKÓ mindenes főzőnőt, megbizhatót keres azonnalra idősebb házaspár. Svetits bérház harmadik lépcső IV. e 8
30—746 vv.

MINDENESLEÁNY felvételtik azonnal, Erzsébet u. 111. Sportkávéház. 30—545

BEJÁRÓNŐT magas fizetéssel, koszttal azonnal felveszek, Csapó u. 1. sz. házfelügyelőnél érdeklődni. 30—575

FŐZŐ mindenest jó bizonyítvánnyal elsejére keresek. Miklós u. 4. sz., földszint, bal. 30—769

IDŐSEBB földbirtokos házaspár tanyára keres, komolyabb református nőt, aki nem fél a munkától, aprólékot szereti és akinagyobb leányával unokájával, vagy rokonával háztartását el tudná látni, csendre, jó levegőre vágyik. Megkeresések a kiadóhivatalba megtudható címre.
30—802

BEJÁRÓNŐ (8)

BEJÁRÓ főzőnőt felveszek, félnapra Jelentkezni: Simonyi út 27. sz. vagy Piac u. 75. 1. em.
8—335 vv.

BEJÁRÓNŐT a déli órákra felveszünk, Csapó u. 1 sz. kézimunkaüzlet.
8—790

BEJÁRÓNŐT, takarításhoz, csak jó bizonyítvánnyal felveszek, Klein Piac u. 58. II. 28. első lépcső. 8—750

MINDENES bejárónőt felveszek, Magoss Gyula tér 24. sz. 8—806

FIATAL bejáró mindenes leányt felveszek, Pacsirta u. 58. 8—800

IDŐSEBB bejárónő felvételtik délután 3—4 óra munkára, Pannonia szállodába. 8—765

BEJÁRÓNŐ, Kossuth u. 59 szám alatt felvételre jelentkezzen.
8—771

ALKALMAZÁST KERES NŐ (3)

VÁLLALOK mosást, vasalást. Házhoz is megyek. Vigkedvű Mihály u. 40. sz. Paoletto Anna.
3—760

NÉGY középiskolát végzett leány elhelyezkedne bármilyen irodai munkában. „Gyors" jeligére.
3—762

ÜZLETI AJÁNLAT (57)

TÖRÖTT gramofonlemezért 2.50-et fizetek Villanykörte csere 30 f., Bíró, Hunyadi u. 22.
67—33 11. 20

CIÁNOZ, vizsgál, zsírtalanít telelősséggel Kiss, Méliusz-tér 7. Telefon: 14-30 (veres templomnál).
67—606 11. 4.

CIÁNOZTASSON Csala ciánozó vállalattal Lakásvizsgálások telelősséggel, Rákóczi u. sz. telefon: 14-27 sz.
67—269 10. 13

SIRKÖVEK műköből és terméskőből, mészsalak gyümölcsösök részére és pirossalak, kerti utakra, kaphatók a debreceni műkőgyárnál. Fürdő u. 2. sz. 67—279 vv.

SZÖRME bundákat javítok, alakítok festek, veszek, eladok, Kóváry szücsmester, püspöki palota 1. 31. 67—593 11 31

ELADOK, VESZEK, használt kerékpárokat, segédmotorokat, gramofonokat, porszívókat gramofonlemezeket, kölcsönzök porszívót, s gramofont. Soltész, Kálvin-tér 2.
67—144 10. 31.

HASZNÁLT órákat veszek, javítok, eladok. — Schiffmann, Vendég u 7. sz. kisállomásnál.
67—1792 1. 8.

BUNDÁJÁT most készíttesse, alakíttassa Katona Vilmos szűcsmesternél, Simonffy 2 Telefon: 12 32.
67—157, 12, 12

NŐI, férfi bőrkabát fordítását olcsón vállalom, Tegdes szabómester Püspöki palota. 67—1996

ÉRTÉKES vásznaiból, selyemeiből takarékosan szabjuk, varrjuk, hímezzük ágynemüit, fehérnemüit, függönyeit. — Megrendelőink anyagjait külön bebiztositottuk Favorit, Csapó u. 24
67—573 12. 31.

KALAP alakítás, szépen olcsón készül. Kész kalapok is kaphatók, Rákóczi u 6. 67—775

ÜZLETI KERESLET (66)

TOLLAT, legmagasabb napiáron vesz Hangya tollgyüjtő-telep, József kir. herceg u. 71.
68—1984

DIÁK TELJES ELLÁTÁSRA (12)

KÉT kis diákleányt teljes ellátásra felvesz izr. úricsalád, természetbeni fizetésért. Cím a kiadóban 12—751

OKTATÁS (56)

K NAMÉNYINÉ gyorsíróiskolájában gépíróiskolájában alando tanfolyamkezdés Batthyány u. 1. Vidékieknek vasúti kedvezmeny. Debreceni tan kerületi királyi folgaz gatói engedely szama 5475 1941 42.
785 9. 26

ELEMISTA gyerekhez polgárista diákot keresek tanítani. Péterfia 59 vendéglő 56—779

ÉKSZER, ARANY, EZÜST (19)

RÉGI ékszereket, ezüstöt, brilliánsat, magas áron veszek Ékszer javítás, Pollák aranyműves, Hatvan u. 2.
19—527 11. 29.

ARANYAT ezüstnemüt ékszereket, napi áron vesz Takacs Sándorné, Piac u. 56.
19—1872 11. 17

ARANYAT, ezüstöt, brilliánsat ékszert napiárban veszek, Szelecsényi, Sas u. 2.
19—495 11 27

ARANYAT becsülök, s ezüstöt, ékszert brilliánsat veszek, Blattner, Csapó 83. 19—804

BÚTOR (9)

SZÉP olcsó bútort akar vásárolni, fáradtságot ne sajnálja, Lőcsei bútorüzletben megtalálja Eötvös u. 66. szám.
9—886 9. 30.

HASZNÁLT bútorokat irodaberendezést wertheimkasszát, üzletberendezést magas áron veszek Verő, Csapó u 10 sz. 9—1971 10. 10.

FIGYELEM! SAJÁTKÉSZITMÉNYÜ konyhaberendezések festett hálók, kombinált szekrények raktáron — Arany János u. 1. udvarban. 9—645. 11. 29

NINCSEN fényes kira katunk, bútort olcsón adunk, Piac u. 71. szám udvarban. Brilliné.
9—1381 10 4

HÁLÓ és konyhaberendezések, legújabb kivitelben állandóan raktáron, Ujfalussynál, — Bethlen u. 56.
9—783 10. 22.

HANGSZER (28)

ZONGORA bécsi, remek hangú, gyermekágy fából, kitünő kályhák, szalon garnitura eladók Radnik u. 20. (egyetemi sporttelepnél). vv.

ZONGORA hangolási munkát kitünő képzettséggel vállalok Vargyas Nap u. 17. vidéken is
28 624 5. 3.

AUTO, MOTOR, KERÉKPÁR, GÉP (7)

IRÓGÉP, hordozható, s alighasznált eladó. Nap u. 13. harmadik lakás.
7—798

SZÁZAS Csepel motor, 2 férfi kerékpár, régi gumival eladó. Sámsoni út 69. 7—814

ELVESZETT (13)

TEGNAP délelőtt Széchenyi utcai autóbuszon 11 órakor, elejtettem fekete selyem pénztárcámat 40 pengővel. Kérem azt a fiatal diákot, aki fölszállott édesanyjával, Kadossa utcánál s kistemplomi végállomásnál fölvette, szíveskedjen a kalauznak átadni, kellemetlenségek elkerülése végett, mivel személye ismerős.
13—793

ÁTADÓ ÜZLET, VENDÉGLŐ (6)

ELADÓ Szoboszló főterénél két kemencés pékség, nagy gazdasági udvarral, kétrendbeli lakás üzlettel biró ház. Érdeklődni: Cegléd u. Habina.

BERENDEZETT fodrászüzletet veszek. — Megbizva: Kút u. 34. sz. fodrász. 6—767

EGY jómenetelü fűszerüzlet, sürgösen átadó, családi okokból. Cím a kiadóban. 6—583

KIADÓ LAKÁS EGYSZOBÁS (45)

SZOBA, konyhát ad magános, középkorú házaspárnak háztartási munkákért magános idős férfi, dr Bata, József kir herceg u. 8. emelet 3 ajtó. Első jelentkezés csak levélben. 29—757

LAKÁST KERES (52)

KETTŐSZOBÁS összkomfortos lakást, lehet albérleti is, sürgösen keresek. Közvetítőt díjazok. Ajánlatot a kiadóba „Fiatal pár" jeligére kérek 52—569 vv

FIATAL vasútas házaspár bútorozott szobát keres azonnalra. Cím a kiadóban. 52—764

LAKÁSCSERE (53)

KÖZPONTBAN levő modern, összkomfortos kétszobás lakásomat elcserélném hasonló nagyobbal, „Előre fizetek" jeligére. 53—715

VIDÉKI lakásomat elcserélném debreceni kisebb lakásért, vagy házat házért. Cím Péterfia u. 25. asztalosmühely.
53—694

KÉTSZOBÁS belvárosi lakást elcserélnék 3—4 szobásra, ugyancsak belvárosban. Minden költséget megtérítek. Érdeklődni 13-25-ös telefonon 53—808

VEGYES (68)

NAGYCSERES 120 sz. alatt 20 drb növendékborjut téli teleltetésre vállalok. Közvetlen a martinkai szőlőskert mellett Csonka Ferencnél. 68—707

DEÁK Ferenc-utcai izr. templomban egy női ülés az első emeleten, egy férfi ülés a középső sorban kiadó. Pásti u. 2 II. em. Kun. 68—579

FELE fiáért 12 darab hasas koca, 20 darab 4 hónapos kiadó. Dobi, Kádár dülő 43. 68—719

MŰLÉPPRÉST 42-est kölcsön vennék, vagy megvennék. Szilágyi, Baranyi u. 42. 68—766

EGY keleti perzsaszőnyeg eladó. Megtekinthető: Korsós Géza műstoppoló, Nagyvárad u. 14. sz. 68—582

CSEREÜZLET (11)

SZAPPANNAK való zsírt szappanra becserélek Pál János szappanosmester. Kölcsey u. 8.
11 634 11. 19

GYERMEKKOCSI (27)

VILÁGOS mély gyermekkocsi eladó. Péterfia 47, második udvar.
27—780

HASZNÁLT RUHA CIPŐ (9)

EGY jókarban levő fekete csikóbunda, középalakra és egy zöld gyapjú szveter eladó. Arany János u. 2. I. em 8. sz., kapuval szemben.
69—782

KIFOGÁSTALAN extra ruha eladó. Rudolf u. 4. Kerekestelep.
69—772

BAKANCS, 42-es, angora fonáshoz rokka eladó. Busi u. 21. 69—819

KÁLYHA, TŰZHELY (46)

EGY jókarban levő asztaltüzhely eladó. Csapó u. 84. emelet. 46—577

INGÓSÁG VÉTEL VEGYES (37)

GÁZCSÖVET 1 és fél—2 colosatvennék, hosszabbat, Széchenyi u. 81
37—795

VENNÉK klub garnitúrát, lehetőleg bőrből, — tangóharmonikát, hordozható írógépet, számológépet. Ajánlatok reggel 8—10 és 1—2-ig, Selmeczi, Kölcsey u. 18.
37—776

INGÓSÁG ELADÁS VEGYES (36)

FÜGGÖNY békebeli minőségű, két nagy ablakra, eladó. Árpád-tér 28.
36—1191

FOSZTOTT toll és egy varrógép van eladó. — Zsák u. 5. 36—823

ELADÓ két jókarban levő régi szekrény, egy kredenc, két szék, egy nagy és egy kis lóca, 1 fürdőlepedő. Csokonai u. 23. sz. alatt.
36—817

EGY 250 és 145 literes jó hordó eladó. Váriné, Sas u. 4. 36—822

GAZDASÁGI ESZKÖZ (24)

GAZDASÁGI felszerelési gépek, eszközök, kocsik szekerek alkatrészek állandóan raktáron. Árusít, becserél, vásárol, vitéz Nagy János, Hatvan u. 41. telefon: 26-19.
24—1811 12. 4.

ELADÓ szőlőprés, hordó, taposókád Lorántffy u. 40. sz. 24—813

INGATLANCSERE (39)

HALÁPON elcserélnénk 10 hold földet gazdálkodónak való házért. Haláp 25. 11—708

ELADÓ HÁZ (17)

ELADÓ töblakásos sarokház, jogfolytonos kocsmával Hadházi u 11
17—701

NAGYERDŐ alatt, villamoshoz három perc, családi sarokház, beköltözhető lakás, jutányosan eladó. Dicsőfi u. 8.
17—785

TOROCKÓ u. 48. sz új ház, beköltözhető, sürgősen eladó. 17—815

HOMOKKERTBEN egy adómentes, azonnal beköltözhető családiház 20.000 pengőért eladó. Érdeklődni lehet: Deák Ferenc u. 7. Samu irodában. 17—810

ELADÓ HÁZHELY (16)

FŐUTCAI saroktelek eladó. Balázs ingatlanirodában, Rákosi Jenő u 5.
16—730

ELADÓ FÖLD (15)

SZATMÁRNÉMETITŐL 30 km-re vasúti állomás és községtől 300 m-re 105.000 négyszögöl jó szántó föld eladó, négyszögöle 3 P, címem: Komáromy Szatmárnémeti, — gróf Csáky-utca 16.
15—438

NÁDUDVAR községtől 3 kilométerre, kövesút mellett, 9 kat. hold prima, mindent megtermő fekete szántóföld eladó. Személyes megbeszélés érdeklődés vasárnap, 26-án, Nádudvar, Nagytóth u. 301. 15—777

ELADÓ Bodán félnyilas föld. Érdeklődni Fancsovics u. 54. Nyilastelep. 15—784

ELADÓ föld, 8 és fél katasztrális, legkitünőbb feketeföld hatvanezerért sürgösen eladó. Haszonbére holdanként 380 kg. búza és az adó. Bakóczy, Werbőczy u. 8.
15—788

ELADÓ ÁLLATOK (14)

FEJŐS kecske, nagyon szép példány eladó. Simonyi út 27 14 497

TÖRZSKÖNYVEZETT angora nyulak ketreccel esetleg darabonként eladók. Homok u. 63.
14—791

TOROCKÓ u. 48. szám alatt egy 10 hónapos ártány süldő eladó.
14—816

Szerkesztésért felelős: PALFI JÓZSEF
Kiadásért felelős: IFJ. SZIGETHY GYULA
főszerkesztő-igazgató
Kiadja és nyomja a TISZÁNTÚLI KÖNYV ÉS LAPKIADÓ R. T.
Felelős nyomdaigazgató: SZIGETHY KÁROLY